

A MAGYAR ASSZONY

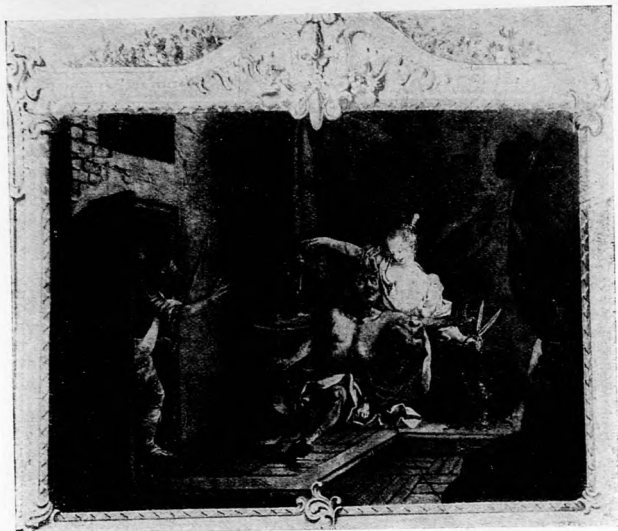
Tarpataki vizesés.

Dr. Ágoston Géza felvétele.

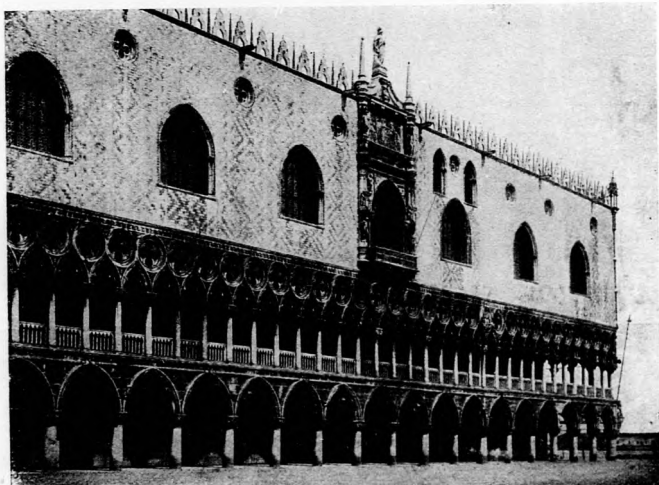

ALAPITOTTA: BERTA ILONA. SZERKESZTI: AMBRÓZY MEGALZI LAJOSNÉ GRÓFNÉ

Sámsón és Delila a sárvári hercegi kastélyban.

Velencei Doge-palota. (XIV. sz.)

„A Magyar Asszony“ előfizetési ára 1936 január 1-től a negyedévi dívatmelléklettel 9.60 fill.
fizethető havonta 80 fillérrel.

A MAGYAR ASSZONYY

XVI.
Évfolyam.
14. szám.

A MAGYAR ASSZONYOK NEMZETI SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: VII-RÓZSA-UTCA 23.

TELEFON
131-4-20

BÉKE GALAMBOK . . .

„Szeressük egymást munkában, játékokban,
Szeressük egymást örömben, bajban,
Szeressük egymást, daloljunk, kacagjunk,
Szeressük egymást, mert asszonyok vagyunk.“

Július kilencedikén ünnepélyes keretek és rendkívüli érdeklődés mellett nyílt meg a nemzetközi asszonyhét a Tudományos Akadémia dísztermében.

A megnyitó beszédet az asszonyokhoz, Anna kir. hercegasszony — festői díszmagyar öltözetben — mondta. Az elnöki emelvényen Kozma Miklósné és Tormay Gézáné kegyelmes asszonyok, továbbá Mrs. Cockroft angol és Boyer Mefret francia delegátusok és a szervező bizottság tagjai foglaltak helyet.

Anna kir. hercegnő francia szavakkal üdvözölte a résztvevőket s többek között a következőket mondta:

„Az asszonyok feladata a szenvedés enyhítése. A hiúság fátyola helyett Veronika kendője jutott osztályrészül az asszonyoknak. Sok szenvedés, sok könny. Itt e teremben az asszonyi lélek van jelen. Kívánom, érezzék magukat jól külföldi vendégeink. Itt nem találnak sok évszázados emléket, a hosszú háborúk sok kincsétől megfosztották a nemzetet, de termékeny búzaföldek és a szívek őszinte szeretete fogadja önöket.“

A szívből jövő szavak mély hatást tettek a vendégekre. Spurné Bárdos Féltoronyi Magda dr. angolul mondott üdvözlő szavakat, Felkay Ferenc dr. tanácsnok a főváros nevében köszöntötte a vendégeket.

Mrs. Cockroft angol delegátus pár magyar mondattal vezette be angol beszédét, mely nagy lelkesedést váltott ki. Utalt arra, hogy a nemzetek közötti egyetértést a gyermekcsereakcióval kell kimélyíteni. Egész beszédét a békevágy hatotta át, mely erős visszhangra talált a résztvevők lelkében. Azt óhajtotta, hogy az általa írt verset, melyet cikkünk elején közlünk, magyar zeneszerző zenéltse meg a azzal mondjanak Istenhozzádot Budapestnek.

A MANSz. képviselőjében dr. Csiky Jánosné francia nyelvenmondta a következőket:

„Az asszonyok legmélyebb érzése olyan közösség, amely sokkal inkább testvéreké teheti a világ asszonyait, mint a világ férfiai valaha is lehetnének. Ez a közös érzés az anyaság. És a mi nagy Szövetségünk, amely a nemzeti érzésre és a hazaszeretetre építette egész munkaprogramját, az anyaság érzésében testvérné vallja magát a világ minden asszonyával.“

„Hogy mit tehetünk mi, világ asszonyai a béke érdekében, arra azt felelhetem, hogy elsősorban el kell végeznünk a lelkekben az elégedetlenség enyhítésének nagy munkáját, mely szociális alapon érhető el legjobban; a nyomor enyhítésének, továbbá az anya-, gyermek- és ifjúságvédelem formájában. Amikor olyan ifjúságot nevelünk, amely a haza békéjéért, nyugalmaért, tudományos és művészeti fejlődéséért küzdjen, dolgozni és nélkülözni tud, de ezzel szemben az asszonyoknak is szigorúan és puritán módon le kell mondaniuk nagy igényeikről, mert legtöbb esetben a háborút a kereskedelmi érdekeken kívül a túlcsigázott igények és a nagy pénzéhség robbantja ki. Bizonyos vagyok abban, hogy minden nemzet asszonya úgy hazájának, mint gyermekének békés haladást és fejlődést kíván s főként azt a biztonság-érzést, hogy sorsát csak a jó Isten irányítja és becsületes munkája és nemzeti érzése a nemzetnek és emberi közösségnek egyaránt vagyona.“

Mikor tehát a MANSz. gyermekvédelmet és ifjúságvédelmet folytat, amikor a magyar kultúrát és művészetet támogatja, mikor a népművészetet tanítva és terjesztve munkaalkalmat teremt, akkor teljes mértékben a béke szolgálatában áll, mert csak egy munkára nevelt, Istenben hívő és testvéri ember-szeretet alapján álló társadalom készítheti elő az igaz, nyugodt, békés fejlődést és szerelheti le a forradalmakat és nyomhatja el az elégedetlenség csiráját.“

A MANSz. negyven személyes ebédet adott a vendégek tiszteletére.

ERDÉLYIEK ERDÉLYBEN.

Írta REMÉNYIK SÁNDOR.

Ők, a „magyarok Romániában”, akik eljöttek meglátogatni bennünket, „magyarokat „Romániában” — impresszionisták és lírikusok voltak. Nem vitatkozom velük. Vitatkoztak mások, nálam erősebb erdélyi magyarok. En csak megengedem magamnak azt a fényűzést, hogy én is impresszionista legyek és lírikus, most is, mikor nem írok verset. Ők sötét impresszionisták és komor lírikusok voltak. En ezúttal nem olyan leszek. Lehajlok, és egyszerűen felszedem az útam, az útnak szélén talált, élénk szórt virágokat. Felmutatom a léleknek a szeretetnek ezt a kicsiny csokrát: íme: adtunk, kaptunk, lelket cseréltünk, önmagunkra ismertünk, emlékeztünk, megbizonyosodtunk arról, hogy vagyunk még, megtapogattuk egymást, egymás seibebe mártottuk kételkedő ujjainkat, — *erdélyiek Erdélyben*. Beszélhetnek és írhatnak előkelő idegenek, amit aknának, fitogtathatják európai műveltségük egész fegyverraktárát, nézhetnek bennünket és le is nézhetnek az ő csillagaik magaságából, kifarahatják cifrán sírköveinket és rávéshetik erényeink, vagy bűneink, meg nem érdemelt vagy megérdemelt végzetünk betűit. *Mi itthon vagyunk és egymással vagyunk*. Ez az én kicsiny utam nagy tapasztalata. Hála legyen az Istennek.

„Körben kering a szél, s keringéséhez visszatér a szél”: — ránkölvashatják, hogy mint a mániakusok, úgy térünk vissza mi is keringésünkhöz: a transzilvánizmushoz. Nem baj. Aki megszabta a szél járását, az szabta meg a lelkek járását is.

„Körben kering a szél.” Körben jár a lélek. Körben jár a Pásztortűz is mostanában Erdélyben. Kicsiny út ez, apró Erdély-látás, eddig mindössze három városra terjed, de máris gazdag, máris eredményes, máris vigasztaló. Körben jár a szél, s keringéséhez visszatér a szél. Tóth Árpád, a nagy modern költő nem volt erdélyi, mégis, utolsó verseskötönyének címe: *Lélektől lélekgig*. Mintha kifejezné azt, ami sehol sem lehet annyira szükséges és annyira egyetlen lehetőség, mint nálunk. A közvetlen, személyes indítás, a személyes, meleg elfogadás, az egyének egymás közötti bensőséges kapcsolata, az egymást szóval, de még inkább magatartással, példával, pusztá jelenléttel való nevelése és *megtartása*. Egymást tartjuk meg, ha megismerjük egymást és időnként meg-megújítjuk ezt az ismeretséget. Ezt nem lehet madártávtól és repülőgépről csinálni: Erdély felett. Ezt csak itt bent lehet, igazi körbenjárással: lélektől lélekgig. Akkor ezek a lelkek kitarulnak, nem pletykára, embersonzára, gonoszkodásra, hanem önzetlen lelkesedésre, komoly megbecsülésre embernek és eszmének, feladatok vállalására és teljesítésére. Ezekben a lelkekben csodák tárnak fel. Önmagukról vallják, hogy ke-

vesek és erőtlenc, elapadtak számban és szívben, mint a kiszáradt kutak, s mikor arra kerül a sor, önmagukat cáfolják meg és lesznek bibliai olajos korsó, drága kiapadhatatlanság. Csak hogy nem a Duna-kérdés megoldásának az igényével kell bekopogtatni hozzájuk. A nagy közösségek sorsát, a népkisebbség sorsát máriolnapra eligazítani nem lehet, jobbra fordítani sem, még talán enyhíteni sem. De meg lehet kezdeni, és végezni lehet *egyes embereknek egyes embereknek sokat*. Nem feltűnő ez, nem is messzhangzó a sikere. De ez a munka mégis folyik. Végzi ki-ki a saját eszközével, az író irodalmi eszközökkel, mert nincs más eszköze. Ezt nevezném én *magyar kisebbségi belmisszionának*. Ennek legerősebb keretei kétségtelenül az egyházak, de ez már több és más, mint felekezeti belmisszió. Milyen nagyon össze tud fogni ebben az új értelmű belmisszionál! Mindent azonban nem láthattak meg a mi életünknek idetűvedt különös *külmisszionáriusai*. Úgy jártak köztünk, mintha vadak, vagy legjobban esetben köldöknéző fakírok és üvöltő dervisek között jártak volna. Nem tehettek róla, de a külmisszió gondolatát én mindig bizonyos ellen-szenvvel néztem. Hagyjon béken minden igazhívó azoknak a szegény „vadaknak”. Végezzék dervistáncukat, nézzék a köldöküket, vagy egyének embert a maguk jótéttsége szerint. Amíg van odahaza *belmissziója* valakinek, maradjon inkább otthon!

Belmisszió! Csodálatos, megmentő értelmű, drága szó.

Valaki azt mondta nem régen nekem, hogy a mi magyarságunk lelki létezése a következő évtizedben, talán évtizedekben egyetlen, időszaki gyakorlati kérdésen fordul majd meg: „Fogjuk-e tudni a templomokat futeni és világitani?” Ezt a mondatát megint csak erdélyi ember szánta erdélyieknek. Annyi fájdalom, és annyi győzelem van benne együtt. Az értelme, sajnos, egészen reális, de egészen szimbolikus is. *Minden a templomba menekül, de viszont mindenütt lehet templom! Látta ezt a külmisszionárius?!*

A Pásztortűz most az erdélyi magyar belmisszió útján jár. Lélektől lélekgig. Ad és kap. Ó, ezerszer többet kap talán, mint amennyit adhat.

Felmerhetetlen, szavakba nehezen foglalható dolgok ezek.

Az orvos, úgy-e, megtanulta az anatómiát? Tudja pontosan, hol van a szív, milyen szervek veszik körül, milyen viszonyban van azokkal a szervekkel, milyen betegségek vannak, micsoda elváltozásokon megy keresztül. Az orvosnak ezer tapasztalata is lehet a szívről. Figyelte úgy

is, hogy ráhajtotta a fülét, úgy is, hogy szívhallgatást használt biztosabb közvetítőnek. Hallotta dobogni egészséges irrammal és halál akadozással. Röntgen-képet is készített róla. És mégis, az orvos, rendes körülmények között csak olyan külmiszionáriusa a szívnek. De vannak egészen rendkívüli körülmények. A legnagyobb erdélyi folyó felső folyásánál, a nagy székely városban van egy gyönyörű szanatórium. Annak az igazgató-főorvosra ül velünk szemben ebéd után, feketekávé mellett, és beszél csendesen. A híres műtétről, a *szívműtétről*, amelyről annyit írtak a lapok, igazat, hamisat, fantasztikumot, valóságot vegyescen. Beszél a kiváló sebész az ő nagy műtétjéről, életének leghatalmasabb és legmegdöbbentőbb élményéről. Lassan kezdi sok unszolásra. Aztán belemelegszik. De még akkor is szigorú tárgyiasággal beszél. Hát igen, nehéz volt, nagy dolog volt, kevés embernek, kevés orvosnak, a világon is kevésnek volt ilyenben része. Hallgatjuk feszült figyelemmel mi néhányan, írók, akiknek részünk van abban a szerencsében, hogy a leg-hitelesebben tudjuk meg ezt a páratlan eseményt. A székely baka szívbe fúródott varrótűről szól ez a minden fantasztikumot meghaladó igaz történet. Hordozta szívében a varrótű sokáig, kegyetlen és lassan életveszélyessé váló fájdalmak között, amíg ama sebész kivette. A szívből a tűt. Úgy, hogy kivett egy bordát, átment a mellhártyán, át a szívburkon, bele az eleven szívbe. *Látta és kezében tartotta a működő szívet*. Hallotta a szívnek olyan hangjait, amelyneket embernek hallani nem igen adatik, sem pusztá füllel, sem szívhallgatással, sem semmiféle orvostudományi eszközzel. Fújató, süvítő, dübörgő hangot hallott, gyorsvontai mozdonyéhoz hasonló. Emberföltlen erős és kísérletesen nagyszerű hangot. Ott állt a csoda előtt, kezében a kihúzott tüvel. Ott állt azzal a tudattal, hogy ez több mint anatómia. És arra eszmélt, hogy a mütő falai, ennek a rideg és félelmes helyiségnek, ennek az igazán nem tapsokra berendezett teremnek a falai kitörő, viharos, könnyes, extatikus tapsot visszahangoznak. Orvosok, ápolónok, egy-két besetnekednek „civil” — tapsoltak, mert nem bírták magukba fojtani a megindultságot, az idegfeszültséget és a győzelem fölötti kibeszélhetetlen örömet. — Hallgattuk ezt a minden detektívtörténetnél izgalmasabb „lelki kalandot”, megértettük ezt a nagy „belmissziós” eszeke-detet. Szemléltük az üvegesőben megörzött ötcentiméteres rozsdás-fekete varrótűt. Láttuk a szanatórium előtt megállani a húsz-harminc kilométernyi távolságból idekeocogott székelyszekeret, amint pokrócokból pakkolják ki a beteg, kifelé, láttuk léleken, amint gyógyultan hagyja el a szanatóriumot, s mikor a sebész hetek múltán meglátogatja páciensét, a falujában, legényt éppen tancból hívják haza. És láttuk a nagyobb szívet is, pusztán, meztelenül. — kés alatt dobogva, sohasem hallott hangon: az erdélyi magyarság szívet. Ott is, a székely fővárosban, ahol Petelei óriás árnyéka állott mögöttünk, a lelkek nagy sebészé, ihlető szellemként. Hány rozsdás-fekete varrótűt húzott ki ő is emberi szívekből! Mi is megpróbáltuk. És

mikor zúgott felénk a lelkesedés tapsa — mütőfalak közt éreztük magunkat. Isten kegyelméből minden sikerült.

A Székelyföld — Székelyföld. De Közép-Erdély — *Közép-Erdély* a maga csodálatos kis sziget-városaival. Ezek a sziget-várak a legmegindítóbbak. Ezek a kis, elmerülő, elmorzsolódó, megtört, megfogyott, meggyötört magyar szigetek — ezek beszélnek a legedesebb, nekem leg-erdélyibb magyar nyelvet. Valahol középen, a magyarországi nyelvjárások s a székely beszéd között. Kettőt érezek ebben a hangban: a *fejedelmi Erdély kovászát* s a *középosztályi kovászát*. Ama középosztályt, melyet ócsárolni s lenézni olyan nagy divat lett, mely sokak szerint már egyszerűen nincs is, az irodalom is kezdi elhagyogatni egészen, a nép kedvéért. Pedig ez a középosztály még mindig van. Meg ma is olyan áldozatkész, amilyen mindig volt, olyan öntudatos, olyan lelkes, annyira agya és szíve a nemzet-testnek. A nemzeti lélek napzámása ma is. Úgy, ahogy van. „Kevéssel volt bűnénél több erénye”, — de ez elég volt, hogy átmentse a nemzeti öntudatot viharzó századokon. Szív. Rozsdás-fekete varrótű van benne. Az ember arca fordult s a tőbelement a szívébe alvás közben. Mi közöm hozzá, hogy az ő „bűne” volt-e, vagy másé, vagy csak a varrótűé. Féltve a szíve és fáj. De én nem filozofálok fölöttem és nem jósolom meg a halálát, hanem kihozom belőle a rozsdás tűt, ha vért verejtékezem is. Csakhogy chhez látnom kell a szívet meztelenül és hallanom kell meztelenül. És számon kell és szeretnem kell és meg kell rendünöm miatta. Minden nagy lelki találkozás, talán minden előadás, elbeszélés vagy vers egy-egy rozsdás-fekete varrótűt húz ki abból a szegény szívből.

Istenem, hogy nézett ránk az a kis tanítónő, a szépség igéztetőlő elmélyült szemmel, abban a városkában, mely a Dicsőségőt kapta nevét. Nézett elmélyült szemmel, s nem tudta, hogy a megérzett lelki szépségnek legalább fele az ő munkás, erős, bátor lelkében van. Negyedszer jártam immár „belmissziós” munkában ebben a városkában, mely életem első babériját nyújtotta nekem, s édesanyám szemébe csalta a fia „írósága” miatt érzett első *boldog* könnyeket. Szalag is volt akkor a koszorún, ezzel a felirással: „Az erdélyi magyarság költőjének — az itthoni magyarok.” Soha sem hívalkodtam. Ezzel az egy babérral hívalkodom. Mert ennél többet és nagyobbat nem mondott nekem soha senki. Nem is mondhat. Negyedszer jártam ott most, az első babéromat termő földön. Sok minden változott, nem változott a szeretet. A városkából emelkedő, majd eső szerpentin vezet vissza a vasúti fővonalra. Ennek a szerpentinnek legmagasabb pontjáról ködösen látszanak a Déli-Kárpátok. Milyen félségesen láttam őket, és milyen tisztán egy régmúlt őszi napon. A Pekri-kúria kertjében ezer róza nyílt október 31-én. „S egy rózsafán megszámlolt száz rózsát.” Most Gyertyaszentelő előestéje volt. A kibujt medve ibolyaizlalt szímatolthatott. Előadás után, vendégelőben, vacsora közben valaki dühében poharakat s tányérokat vadgdosott a földhöz, mert a cigány magyar nóta húzott. A dühös embert csendesen kiverték. Itals

volt. Azután csárdás következett. Soha az életben ilyen csárdást nem láttam. Összefutott minden vér egy közös szívbé, mert a rozsdás varrótűt kihúzták, de előbb mélyebben döfték bele. Csárdás. Erdélyben, 1936-ban. Nevesettek, külmisszionáriusok! Míveltek, európaiak! Vidéken vadak az emberek. Mikor nem köldöknéző fakirok, akkor táncoló dervisek.

Tovább. Felbukkan az *Órhegy*. Mögötte a Csáklya, a Pilis meredeznek. Hömpölyög tovább az „egyetlen transzilván hősköltemény”. Várfallal, bástyákkal kerített öreg templom. Előtte rácsal kerített cinterem. 1849 január havának vértanu halottai. Aztán eszdesen emelkedve a „Tanár-sor.” A kollégium igazgatója fogad. Negyedikes koromban tanárom volt, akkor még otthon, az én szülővárosomban. Most itt igazgató, megviselt, de nem megört ember. Nagy példa világít fele: *Járai István* példája, aki annyi válságos éven át volt a Bethlen-kollégium gimnáziumának igazgatója. Pihen immáron jól végzett munka után az Órhegy tővéen. Szinte szakadatlanul róla, szinte csak róla beszélünk. Ennek a kemény, stoikus férfinak élete, sorsa, munkája és tragédiája nemesek egy darab erdélyiség, de maga az erdélyi élet, sors, munka és vértanuság volt, a nemes személyiség tükrében. Soha nem nyugvó aktivitás és böles, predesztinációs megbékéltség, hihetetlen alkalmazkodás és soha meg nem alkuvás, méltóság és fürgesség, kérlelhetetlen erkölcsi szigorúság minden kérdésben és minden megört tágas szív, tiszta és józan kritikai látás, párosulva lelkes építő erővel. A földmívelésből maga erején fölemelkedett intellektuális típus, a vérszegény „intellektuel” egyetlen vonása nélkül. Fegyverezett gondolatmunkaiban nem a szobatudós túlzó és torz elméje csapongott, hanem valóban a föld őserceje lüktetett, szellemi síkban. Igazi középosztálybeli emberré, polgárrá lett Dózsa Györgyi pózok nélkül, közperdeclyi kisvárosi polgárrá, de eszdes és szívós forradalmi tűz parázslott benne szakadatlanul. Minden igazi tekintélyt elismert, de nem állott meg előtte semmi hamis tekintély. Senkinek sem hízelt semmiért a világon, és senki előtt meg nem alázkodott. Teljesen hiányzott egyéniségéből minden kötekedés és minden nehézkesség. Valóban, ő nem volt sem Hübele Balázs, sem Pató Pál. Ilyennek ismertem én meg Járai Istvánt, néhány, nagyon futó találkozásból, régi barátai leírásából. — Ilyennek ismertem meg nagy, utolsó találkozásunk, egyetlen igazi találkozásunk alkalmával, amikor ő már a halál kapujában állott s szelleme is ingadozott, „mint a vándor a hófúvásban”. S ha jellemének ezek az egyszerűen ragyogó vonaljai annyira szembe-tűntek abban az utolsó, halálos találkozásban, milyen lehetett az ő szelleme azelőtt? 1933 tavaszán került fel Pestre, mellem, a Hárshegyi ideggyógyintézetbe, mert azelőtt karácsonykor agyvérzés érte. Barátai és orvosai remélték eleinte, hogy hallatlanul erős szervezete, „szíjjas”, ösztövré mivolta legyőzi ezt a bajt is. Reményesünk hiábavaló volt. Eleinte még sétálgattunk többször a hárshegyi erdőkben, nézte a tavaszodó erdőt, aztán kedves humorral, de végtelen nosztalgiaival szólat meg: „Te,

nem erdő ez, ez a budai, nincs ennek igazi erdő-levegője. Itt még a fák is kormosak és olajosak. Otthon — az más. Csak már otthon lehetnék!” Pedig mindössze két hete volt akkor, hogy hazulról eljött. Olyan szomorú boldogság fog el mindig, ha arra gondolok, hogy tanujára lehettem éppen én, az ő utolsó gondolatának, csodálatos Erdély-szerelmének. Ahogy ők ketten a feleségével beszélgettek: *soha igazabb, zesebb erdélyi beszédet nem hallottam*, valami olyan feljethetetlen kedvesség volt szóban, hangsúlyban, színben, árnyalatban. És mindig így búcsúztak egymástól: „Táj, szívem.” Schol a világon másutt nem mondják ezt, csak nálunk. „Táj.” Mj minden van ebben a kicsi szóban: Isten veled, menj békességgel, viszontlátásra, „aztán megint találkozzunk”, nem felejtelek el, szeretlek. Minden ebben az egy kicsi szóban. Táj. Különös, hogy vidéket jelent a magyar nyelv szótárának rendes jelentései között. Erdélyben a *búcsúzó* jelenti embertől és „tájtól”. Zsongott a szívem, ma is zsong, ha hallom, gyermekkoromban hallottam először, — *hogy elefektjük ezeket!* Milyen sületlen, milyen ostoba emellett a Pestről származott: „Pál”

Erdélyben olyan külön életet élünk, csak tudunk egymásról. Emlékszem egy jelenetre. Itthon, a templomban olvastam fel Bethlen Gáborról szóló versemet: „Az alorás magyar”-t. Utána Járai hozzámjött és nagyon erősen megszokította a kezemet. Nem is mondott hozzá sokat Bethlen Gábor iskolájának igazgatója. De nem is kellett nekem egyéb. Mástól sem igen kellett azután. Tudtam, hogy Járai István nem szorítja meg hiába valakinek a kezét.

Halalos ágyán — mozdulni is alig bírt már —, azt mondta nekem: „Hidd el, ezen a világon nincs más érték semmi, csak jószág. Jónak kell lenni, ennyi az egész.” — És erről az emberről mondták, akik nem ismerték, hogy „materialista”! Az envémem szomszédos szobában halt meg. Az egyházkerület nagyobb összeget utalt meg. Az végős tisztességképen. A barátai komoran tanakodtak: nagyon sokba kerül a hazaszállítás, talán jobb volna eltemetni Pesten, s az összeget családjának megsegítésére fordítani. De a felesége sikoltott: „Havazszem, havazszem!” Szinte magánkülön. És hazavitte.

Járai István *nincs több*. Ez erdélyi lélek monumentális Napszámosa volt. A *belmisszó valódi hőse*. De hozzá hasonlók vannak még Erdélyben, nem is olyan kis számban. Azok között is, akik vidéki laposkák korrekktúráját csinálják és póctalétkre mások gyenge verseit dolgozzák át. És vératömlészetessel lehetnek a lelketlen versebe leltek. Nem olyan utolsó mesterség ez. Nem Európa és nem Duna-medence. Csak Erdély.

Járai István sírján, fent az Órhegy oldalában nagy, nyers szikladarab áll. Bazalt-darab a Detonáta orgonájából. Az óriási orgonából letört szikladarab itt, magányosan példázza az ő nyersen-nemes erdélyiségét. De egyúttal így, magányos orgonaszó gyanánt is tovább kiáltja a mi panaszunkat és reményesünket a csillagoknak.

Nekünk sem kell pesti sírkövegyárban faragott cifra sírkő. Elni akarunk. De ha meg kell halnunk, a szikláink alá fogunk temetkezni mi is.

A KÉKMADÁR.

Hol, merre fészkel? Talán az égben,
Talán a földön, ember szívében.

Kék-e a tolla, nem látta senki,
Nem tudjuk azt sem, dalát hogy zengi.

És mégis szentül hiszünk mi benne,
Keringő hire mese hogy lenne!

Nem látva, látjuk, nem hallva, halljuk,
Róla a mesét igaznak valljuk.

Igaz és való, akár a jószág,
A kék madár is édes valóság.

Édes valóság, mint az ég kékje,
Mely messze nyúlva lelkünknek vértje...

Htt szálldos köztünk elrejtőzöten,
Szívünkre omló aranyló ködben...

Amelyik szíven csőrével koppan,
Öröm üti fel tanyáját ottan.

Nem látva-hallva, érezzük mélyen:
Általa élünk örömkenyéren...

Hol, merre fészkel? Talán az égben,
Talán a földön, ember szívében.

Dr. Antalné Balogh Etus.

FIZIKA.

Ne szállj a magasba, végtelenbe,
A fényes csúcsok metsző hidegek,
S lelked ha ott por nem is lepte be,
A csillagok még messze fénylenek.

De életed egész csücsát érd el,
Mert a meleg ott gyül meg idelent:
Forró imák fénylő özönével
Járd be naponta a végtelent.

Szilágyi Magda.

A BÁNAT....

A kacagásnak lelke nincsen;
csak felcseng és már elrepül...
A bánat az, mely mély magányban
gubbaszkodva a szívbén ül.

A kacagás, mint csapóajtó
von rá néha aranyfalat,
De a börtön falához érve
a bánat újra már szabad.

Szilágyi Magda.

Csendélet.

KIRÁLYASSZONY VAGYOK!

Királyasszony vagyok,
Álmok királynője!
Csakhogy a palástom
Bánatból van szövő,
Kinokból van szövő.

Alantról kerültem
Ilyen magas sorba,
Mert hisz koldus voltam;
Szépségek koldusa,
Örömök koldusa.

Most hát nagy úr vagyok!
Koronás királynő.
Örök birodalmam
Sok-sok báránylevő...
Minden báránylevő.

Kincsem is van bőven.
Arannyal fizetek!
Nékem hullnak mind le
Az őszi levelek,
Arany falevelek.

És én... bőkezűen,
Pazarló fenséggel,
Mind megosztom őket
A sárral, esővel...
A köddel... esővel...

Szilágyi Magda.

Katalin ámultan, de érdeklődéssel nézett az öregre, akinek szakálla folytonosan repdesett beszélgetés közben s zeme fanatikus tüzben égett.

Azonban jóformán meg se nézhette Pyber püspök rokonát, a Gutkeled-nemzetség sarjadedkát, amikor gavalléros meghajlással, kopott fehér kesztyűben egy újabb őszhajú férfiú elpenderítette Katalin elől az európai utazót.

— Boór Károly vagyok. Az öccse vagyok Boór kapitánynak, aki negyvennyolcban elesett Kossuth mellett.

— Kossuth mellett? — mosolygott Katalin és mindegyre vidámabban nézte a furcsa csapatot, mely szemmelláthatólag még bemutatkozni akart neki. Elfelejtkezett a fáradságról, sorsáról és félelméről s most már bizonyos fölényrel élvezte a szavakat, helyzetet, amelyben mint valami kényes kis királynő pompázhatott.

— No és a többiek? — fordult Hrabovszkynéhoz. — Ezek mind érdekes, előkelő emberek rokonai?

— Ahogy ezek előkelők — tört ki az asszonyból a méltatlankodás és harag, amiért a vándorlegények egy pillantara hátraszorították. — Ezek valamennyien ingyencélók, naplopók, akik röstelnek dolgozni, akik elherdálták az életüket s akiket most a plébános úr jó szíve itt tart. Legkevesebb hasznát a Gyerkényi úrnak vesszük, mert az csak olvas, sétál és politizál egész nap. A Boór Károly legalább megcsinálja a rozoga diványokat, ez itt a csongrádi vicispán unokája. Hamvay István kosarat köt, meg kertészkedik, amaz meg, az a sunyi, sobriójoskaaréú Gadó Jóska, a kajdaesi uraságnál volt inas, itt meg fát vág, paradicsom- meg babkarót farag. Aki ott áll hátrább, messzire a kis-asszonytól, barát volt benn Pécssett, de elküldték a barátok, mert szivgörcsei vannak. Valentinnak hívják és a plébános úr mindenfelé küldözgeti, hol postára, hol az espereshez.

— És maga? — fordult az egykedvű német asszonyhoz Katalin.

— Én csak cseléd vagyok — mondta röviden az asszony. — Az uram meghalt a háborúban és itt vagyok ezzel a kislányommal a plébános úrnál.

Katalin egy percre elgondolkozott. Milyen furcsa egy ház ez. Elhagyott, öreg, beteg emberek, kissé bolondosak és furcsák. Ez lesz hát az otthona ezentúl? Milyen ember hát a nagybátyja, aki ezeket itt tartja maga körül. Miért teszi vajjon ezt?

Ekkor fölnyílt az ebédő ajtaja és kilépett a folyosóra a plébános. Katalin dobogó szívvel, kíváncsian nézett reá.

— Hasonlít az apámra — gondolta és odalépett eléje.

— Bánfy Katalin vagyok.

Meghajolt és megcsókolta a bátyja kezét.

A plébános arcát egy percre nagy, meleg ragyogás futotta be.

— Csak ma kaptam a leveledet. Jól tetted, hogy eljöttél. Sokat ne várj tőlem. Amim van, szívesen megosztom veled.

— Köszönöm.

— Dehát most már gyérünk be, Amint látom, ezeket már jól ismered. Gyékényi úr maga velünk lesz ezentúl is az asztalnál.

Kinyitotta a nagy barna ajtót és bevezette Katalint a lakásba.

— Bizony, itt öreges és ösdi minden. Én nem értem rá a lakással bibelődni. Te azonban változtathatsz rajta, amint neked tetszik. Nem kell félned, majd lesz társaságod is és még meg is szeretheted ezt a vén házat s ezt a kicsiny, sáros mecskei falut.

Szavai után nagy esend hullt a szobára s Katalin úgy érezte magát, mint valami félnék, lihegő, fáradt kis madár, mely beleszaladt az ismeretlenség és idegenségek szöges és szürös sodronyába.

Körülnézett a lakásban. Négy szoba nyílt egymásba. Négy keskeny, hűvös, fehérre meszelt szoba. A falakon köröskörül öreg püspökök és pápák arcképei függtek komor, fekete keretekben. Itt-ott egy kopott, barna metszet tarkállott s fent az ebédő tágas falán Lionardo megfakult, poros, ezerszer átrajzolt és átnyomott Utolsó vacsorája... Csupa öreg, szomorkás kép. Pókhálós és színehagyott.

A bútorok néha nagyot reccentek. A szű lassú, ütemes örlését is hallani vélte Katalin, ahogy tétován végignézett Szilveszter pap otthonában. Nagy sírbotos esend ült a falak között s valami sajtáságon ful-

lasztó, didergő illat szálldogált a négy keskeny, rabcellás szobában. Katalin úgy érezte, hogy ez az öregség és magányosság kietlen illata. Nagyon megborzongott ettől a gondolatától és ijedten kapott homlokához.

Mintha kiáltott, sikoltott volna ez a halk, észrevétlen gesztus. Mintha levegőt, színt, eleven, lüktető életet keresett volna az a két riadt fehér kéz. Annyira élénk és megdöbbentő volt e perében Katalin arca, hogy Szilveszter pap hevesen felszívta a szivar hamvadni készülő paraszát.

— Vén emberek, magánosok háza ez — mondotta halkán, mintegy saját magának.

Katalin elmosolyodott és kíváncsian tekintgetett a papok galériájára.

— Kik ezek? — kérdezte hirtelen támadt, gyerekes mosollyal.

Gyerkényi eléje penderült.

— Ezek mind neves emberek voltak. Itt van köztük Dulánszky Nándor, aki restauráltatta a pécsi székesegyházat, itt van a volt hercegprimás.

Katalinnak nevetnie és csodálkoznia kellett az öreg nagy és lázas buzgalmán, amellyel elsorolta előtte a papok és püspökök történeteit.

— Nagyon öregek — mondta aztán lassan és bizonytalanul. — Fázom...

Torkában nagy, nehéz keserűség gyülemlett össze. Kicsinek és tehetetlennek érezte magát a vénség e labirintusában. De csak pár pillanattal tartott a félelem. A következő perében kihúzta magát és beszélgetni kezdett kis életének apró epizódjairól.

II.

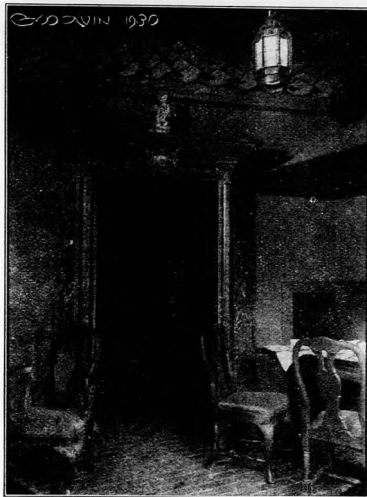
Már lehulltak a fák levelei s az udvar telve volt sűrű, keserű avarillattal. A hosszú, dombos gyümölcsös kerülő gyöpsövénye is megfakult és már közeledett a tájra a dér.

A konyhában esténként vörvörös szalag kigyózott végig. Pattogva szikrázott a tűzhely torkában a száraz, erdei fa s a láng fénye rásgett a ragyogó, fényes kövekre.

A vándorlegények odakúsztak a melegítő, mormoló tűzhely mellé és csendesen morszolták a kukoricacsöveket, melyeket Hrabovszkyné adott nekik.

Egyedül Gyerkényi ült most is tétlenül. Élénk vitában állt az asszonnyal.

Rómáról beszélgettek egymással. A Monte Pincio-t emlegették nagy, zajos gesztusokkal. Mindkettőjük hangjából kierzódott, hogy ők cimborální akarnak, hogy meg akarják mutatni kiválóságukat a többi jöttment vándor előtt, ahogy maguk között Roser Károlyt, a negyvennyolcas hős roko-

Barrok-sarok a svéd vendéglő-múzeumban.

nát, a csongrádi vicispán részeges unokáját, a kajdacsí uraság inasát, meg a betegszívű exbarátot neveztek.

— Sosem fogom elfelejteni a Via Appiát — áradozott Hrabovszkyné s közben szorgalmasan vagdalta a forró vízbe a fehér, pompásan fölvert galuskát. — Mondtam is mindig szegény uramnak: az embernek egy élete van, használja azt ki úgy, hogy elmondhassa azt, hogy érdemes volt élni. Isten nyugasztalja szegény jó uramat, sokat veszekedtem vele azért az olaszországi útért, mert nekem kellett lemondani egy új kosztümről. Hiszen mindig az asszony mond le valamiről, ha a férfi valamit akar. De ezt mégse sajnálom. Mindig büszke leszek rá, hogy Rómában voltam.

Gyerkényi fölnevetett.

— Az asszonyság büszke. Mit szóljak én? Tíz évig voltam Rómában. Tíz évig élttem a pápa városában...

A csongrádi vicispán utóda elvette magát.

— Sekrestyés volt Rómában...

Gyerkényi felhördült:

— És aztán? Én inkább vagyok Rómában sekrestyés, mint itthon favágó...

— Nonó, — vágott közbe Gadó István, — senki se tudhatja, mire viheti még. Az

úr is lehet még favágó és én is lehetek Rómában sekrestyés.

Katalin egy percére benézett a konyhába. Egyszeriben csend lett és mindannyian reá néztek.

— Milyen szép, — suttozták a vándorlegények.

— Mint egy középkori királylány, — vette közbe makacsul Gyerkényi, aki mindenben különb és műveltebb akart lenni a többieknél.

Oda is ment Katalinhoz.

— Olyan a kisasszony, mint Madame Roland vagy Corday Sarolta, aki meggyilkolta Marat-ot.

— Az Istenért, nehogy elmondja a francia forradalmat.

Gyerkényi azonban nem sértődött meg. Vidáman szipakolt és nézte Hrabovszkyné műveletét.

— Ma este valószínűleg vendéget kapunk, Ida néni. Hozzánk szállásolják a rekviráló tiszteket, meg a vágodi tanítót. Lesz elég vacsora? Talán segíthetnék valamit...

Hrabovszkyné fölélénkült.

— Hogyne lenne vacsora. Csak jöjjenek a vendégek. Azt szeretem én, ha minél többen vagyunk. Mióta a kisasszony itt van, más az élet nálunk. Azelőtt olyan volt a ház, mint valami sírbolt. Hej, csak szép is a fiatalság!

Katalin nevetett. Aztán kiment a konyhából.

Egy pillanat alatt fölzúgott a kukorica-morzsolók kara.

— Kedves teremtés.

— Szép és fiatal.

— Jóságos és vidám.

— Szereti a szegényt.

— Barátságos.

— El is viszik hamarosan.

Hrabovszkyné lecsapta a kanalat.

— De megnézzük ám, ki viszi el. Holmi-féle ingyenélő ugyan nem kerül a közelébe.

Gyerkényi nevetett.

— Kérdezik is magát. Majd gondoskodik róla a plébános úr. Meg aztán nem is szegény lány. Kap a bátyjától mindent.

— Amióta a kisasszony itt van, a plébános úr minden este hegedül.

— Mit csinál? — harsant föl az asszony és vízért küldte Rézit, aki ekkor ért a konyhába.

— Hegedül. Ráhajol a húrokra és így játszik soká, olyan szép istenes énekeket, amilyent az asszonyság szokott énekelni.

Erre büszkén felkapta fejét Hrabovszkyné s pár perc múlva az omlette keverése közben énekelni kezdte a régi, latin éne-

ket, amelyet, mint mondta, még Rómában tanult.

Gyerkényi ezt sehogy se állhatta.

— Bemegyek a kisasszonyhoz. Megígérem neki, hogy elbeszélem madridi utamat.

— És otthagytá a morzsolókat, a konyhát s büszke léptekkel kopogott végig a sötét folyosón.

III.

Éjfél felé járt az idő. A hangulat meglehetősen csapongóra vált. Mindegyre elmaradtak a komoly beszélgetések és vitatkozások a hófehér, ragyogó asztal mellől.

Bánfy plébános egyik szivart a másik után szívta s amíg a hosszú, kopaszodó százáddal beszélgetett, lopva a szalón felé nézett.

Katalin a két fiatal, villogószemű hadnaggyal ült a pohársék mellett. A tisztek égo szemmel nézték a lányt s néha egészen közel hajoltak hozzá, hogy fölszívhassák ifjú, erős és rugalmas testének mámorító illatát. Közben dicsérték a haját, a szemét, a száját, az egész ragyogó, pompázatos alakját.

— Magának vétek itt élni, — suttozta a barnahajú, kékszemű Terebily hadnagy.

— Nagyvárosban, ragyogó utcákon, pompában és fényben kellene élnie. Hiszen olyan fiatal és olyan szép! Mit akar maga itt ebben a zord, kihalt házban, az öreg nagybátyja mellett? Magának szórakozás kell, mulatságok, színház, fényes, szép ruhák és hódoló gavallérok. Katalin, maga nem is tudja, milyen kincsekkel rendelkezik, maga nem is tudja, hogy mi az élet...

Katalin mosolyogva hallgatta a fiú áradozását.

Bánfy plébános egy percére helyeslően bólintott a húga felé.

— Okos lány vagy, Katalin — gondolta.

— Úgy beszélés a férfiakkal, mintha csak pajtásaid volnának.

Valóban, Katalin pajtásoknak, játszótársaknak tartotta a férfiakat s tudott velük gyerekesen, üdén, tisztán nevetni és beszélgetni. Neki nem okozott gondot, ha nem volt férfikísérője, gavallérja, udvarlója. Viszont, ha szépeket, bókokat mondtak neki, olyan könnyvedén, egyszerűen vette, mint a ragyogó víztükör a belegeje hulló esőcseppeket.

Terebilynek azonban megjegyezte:

— Maguk, férfiak nem tudnak tíz percig egy szép fiatal nő mellett ülni anélkül, hogy szépeket ne mondjanak neki. Sohasem tudnak a nőben pajtást látni s mindig szükséges maguknak, hogy a beszélgető nő csinos, fiatal és kívánatos legyen.

(Folytatjuk.)

A vármegyeháza udvarán minden reggel megjelenik egy tubákszínű háziapákba bujtatott fej. Megritkult ősz haj, leelőg gondozatlan bajusz, bentülő szürke szemek, kiálló pofacsontok tesznek bizonyosságot az öregúr személyazonosságára mellet.

Az alispánné rózsáit öntözgeti ilyenkor s amikor ez megtörténik, gondosan levagdossa az elnyílt rózsák kocsányait, letépegeti a sárguló leveleket, azután hosszszáru tájékpipájából aláfűstöl a fiatal hajtásokon élőködő rózsabogaraknak. Meg is kapálgatja a rózsátörveket, be is oltogatja a vadrózsákat, nyeseget, tesz-vesz éppen úgy, mintha a saját földjén kertészkedne.

De mindezt nem stréberségből teszi, hiszen nálánál szorgalmasabb tisztviselő nincsen a vármegyeházán. Az árvák ügyeit intézgeti árvászéki nyilvántartói minőségben immár negyven esztendője, olyan nagy odaadással, mintha ezeknek a kis ügyefogyottaknak szerető édesatyjuk lenne. Minden kis árvának könyv nélkül tudja a keresztnévét, némelyikhez még becéző nevet is biggyeszt s ha az árvászéki elnök valamelyik akta nyomán érdeklődik a kiskorú életkora iránt, csak úgy fejből veti oda a feleletet.

— A kis Szobi Darinka éppen március 23-án lesz hét esztendő.

Amikor az alispánné rózsái körül minden hasznosat megcselékedett, nem megy a hivatalba. — hiszen még messze van a hivatalos óra kezdete, — hanem elbandukol csoszogó lábaival az udvar hátsó végére, ahol a csapadék mennyiségét jelző bádógtartály várakozik rá. Leolvassa gondosan a csapadékok, beírja a noteszébe, hogy azután az eredmények összehasonlításából következtetést vonjon a várható időjárásra. Az időt csak úgy magának figyelgeti, őszorgalomból és céltalanul, mert se gádzalkodása, se földje, se kertje, se háza nincsen, a vármegyeházából évekint ki se teszi a lábát, tehát nem is utazik, következkészképen az időjárás neki sem nem használhat, sem nem árthat.

Azaz, hogy háza van az öregnek, a vármegyeháza. Egyik szobájában lakik negyven esztendője, amely egyszersmind az árvászéki nyilvántartó hivatalos helyisége is. Ebben a kis füstös zugolyban bonyolítja le változatosságmentes magános életét minden engedély és bérleti szerződés nélkül, mintha a vármegyeháza tartozéka lenne, mintha a negyven év előtti renoválás alkalmával belépettét volna.

Igaz, hogy a vármegyeházán lakik a főispán is, az alispán is, de ezek csak jövevények öhozá képest, mert amikor ő birtokbavette jelenlegi lakását, az alispán még kuruciaszemen terdedelt valamelyik elemi iskolában, a főispánt pedig elnadrágolta az édesanyja, mert azt az ostobaságot vette a fejébe, hogy ha megnő, főispán

lesz belőle. Erre is csak azért vágyott a lurkó, mert a főispán bácsinak szabad racsolva beszélni és beszédközben grimaszokat vágni, ő meg mindig kikap, ha ilyen gyerekcségeket követ el.

Egyszóval az öreg ősjonog lakott a nyilvántartói irodában s ebben a megrögzött jussában nem is merte háborgatni senki.

Az időjárást egyébként nemcsak a csapadék eloszlásából kombinálgatta az öreg, hanem másféle módszerek igénybevételével is. Ilyen más-szer volt az ablakban raboskodó levelibéka brekegése s a rozoga vaságy alatt csámcsogó tengerimalac mikitény viselkedése.

Időjósulásának gyakorlati jelentőségét nem igen értékelték az emberek, sőt inkább arra használták föl, hogy tréfát üzenek belőle.

Reggelenként egyenkint surrant be a nyilvántartó irodába a vármegyei fiatalsg, hogy farizeus arccal érdeklődjön a várható időjárás tekintetében. Az öreg természetesen a legnagyobb komolysággal adta meg a választ külön-külön mindenik ifjúnak ilyenképen:

— Zord idők következnek, fiam! Ezen a nyáron nem igen eszünk cseresznyét stb.

Igy folytak a napok minden zökkenés nélkül, egyhangúan az öreg nyilvántartó körül, egészen addig, amíg egy érdekes körülmény nem vonta magára az időjárás iránt érdeklődő fiúk figyelmét. Nem volt ez nagy dolog s nem is tűnt volna fel senkinek, ha össze lehetett volna egyeztetni az öregúr eddigi magatartásával, házirendjével s teljesen negatív vásárlási hajlamaival.

A falon ugyanis minden ajtónyitásra három darab vásári léggömb reszketett, rövid zsinórral egy szegre akasztva, pirosan, fényesen, olyan feltűnően, mintha egy jégbarlangban három eleven piros rózsát hímált volna a léghuzam.

— Gyuri bácsi, mit akar ezekkel a gömbökkel? — kérdezte, aki a szobába lépett.

— Csak türelem fiam, türelem! Majd kitudódik, — válaszolt s ráncos arca szinte meghatalodott, amint kajánul belenevetett a bajuszába.

Tehát nyilvánvaló, hogy nagy céljai vannak a gömbökkel, de hogy miben mesterkedik, egyelőre nem lehetett föle megtudni semmit.

— Talán három árvának szánta Gyuri bátyám? — fűrkészte a közigazgatási gyakornok.

— Megtanulhattad öcsém, hogy én nem teszek kivételt az árvák között. Egyformán szeretem mindeniket, — vágta el a kíváncsiság fonálát az öreg.

A három léggömb mindinkább belekerült a vármegyei fiatalsg érdeklődésének körébe s figyelgetni kezdtek, még a kulcslyukon át is, hogy mit akarhat az öreg ezekkel a gyermekjátékokkal.

Végre a közigazgatási gyakornoknak mégis csak sikerült vallomásra bírni az öregurat, aki-

nek elmondta nagy titokban, hogy az ő természettudományi kíváncsiságát módfelett izgatja, hogy milyen utat tudnak megtenni ezek a haszontalan kis gömbök a levegőben s evégből mind a háromra cédulát ragaszt, melyben a megtalálót arra kéri, hogy értesítse, hol, mikor és milyen állapotban látta a gömböt.

— Mindjárt utánk indítom mind a hármat! — fejezte be a beszélgetést lelkes hangulatban.

Nosza a gyakornoknak se kellett több. Rohant társaihoz elújságotolni a hallottakat, mire a fiatal koponyákban nyomban munkához látott a tréfacsinálás ösözötne.

Amint így tanakodtak, tervezgettek egymás között, a vármegyeháza udvarán egy gömb már nekilendült himbálózza a világűrnek. Egy perc múlva a másik s ugyanannyi idő elteltével a harmadik is felszállt.

Alighogy az öregür önelégülten visszacsoszogott füstös odújába, a tréfacsinálók is megkezdtek romboló munkájukat. Még aznap végigjárták az összes söresarnokokat, kávéházakat, vendéglőket, kaszinókat, cukrászdákat, olyan emberek után kutatva, akik valahová utazni szándékoznak, akár az országon belül, akár az országon túl. Ha találtak ilyen embert, egy szabályszerűen megcimzett és megírt levelezőlapot nyomtak a markába, melyben értesítést foglaltatott a léggömb megtalálásáról.

Két nap múlva benyitott az öreg a közigazgatási gyakornok szobájába. Vele volt a legbizalmasabb lábón. Egy levelezőlapot lobogtatott maga előtt s mosolygó arccal odaajtette a gyakornok asztalára.

— Olvasd csak, amice, olvasd! Egy gömböt már megtaláltak Miskolcon! Szép utat tett meg, mi?

Másnap Kassáról kapott értesítést a másik gömbörről, harmadnap Bécsből jött a levelezőlap a harmadikról. Valami Schmidt nevű ember írta német nyelven.

Erre már olyan büszke lett az öreg nyilván tartó, hogy még az alispánnak is eldicsekedett vele. Egyébként pedig megnyugodott abban a gondolatban, hogy mind a három gömböcske derekasan megtette a kötelességét.

Pár nap múlva azonban, váratlanul és meglepetésszerűen, megint jött egy levelezőlap. Hamburgból küldte egy tengerész. A levélró szerint a híborog tengerből halászták ki a léggömböt április 15-én délelőtt 11 óra 25 perckor, a hajó indulása előtt négy és fél perccel. A léggömb sértetlen.

Erre a levélre már meghökken az öreg, hiszen csak három léggömböt bocsátott a levegőbe, mit keresett hát Hamburgban a negyedik? Itt valami nincsen rendben, — gondolta, — s komoran bámult hol az unterlágra, hol a levelezőlapra, amikor betoppant a közigazgatási gyakornok.

— Jó reggelt, Gyuri bácsi!... Mit olvas?

— Semmit!... Mi köződ hozzá! — Mordult fel az öregben a megszegett tudomány.

— Ne mérgeledjön Gyuri bácsi azon a hamburgi levélén, — fuvólázta a gyakornok, de az öreg félbeszakította.

— Mit, te előbb olvasod a leveleimet, mint jómagam? Ez már sok!

— A postás kezében véletlenül megláttam, Gyuri bátyám, de én arra gondolok, hogy bizonyosan a bécsi ember engedte fel a léggömböt s így repült tovább Hamburg felé.

Az öreg felkapta a fejét, mint a parádéslo s esontos öklével belesapott a levegőbe, olyan diadalmas örömmel, mintha legalább is a Csendes-óceánt repüte volna keresztül.

— Mordizom adta kölyke, hát van neked eszed! Hogy is tudtad ilyen pompásan kifundálni? Persze, hogy persze! Schmidt úr engedte fel Bécsben! Hej, derék ember lehet az fiam, majd írok is neki, — és olyan józú kacagásba fogott, hogy még a tengerimalac is megcsokla s elkezdett tétovány futkászni a rozoga bútorok között ide-oda.

Kár, hogy az öröm csak olyan, mint a virágon a harmat. Másnap reggel megint levelet kapott az öreg Szombathelyről, a következő napon pedig egyszerre hármat, Mátészalkáról, Debrecenből és Simonternyről. Azután még egy pár napig jöttek a levelek innen is, onnan is, pontosan megjelenővén a léggömb feltalálási helyét és idejét, volt egy pár olyan levélró is, aki csak annyit közölt az öreggel, hogy látta a léggömböt a város felett nagy magasságban átrepülni.

Hát ezt már nem lehetett tovább bírni. Egyik-másik levelet olvasatlanul tépte darabokra s vad szitkozódások között ráhaposott s öklét fenyegetőleg emelte arafelé, ahol a vármegyei fiatal-ság rendszerint tanýázott.

— Megálljatok, gazemberek!

A gazemberek azonban még mindig nem nyugodtak. Még egy levelet, egy utolsó, eljuttattak az öregürhöz. A levél így kezdődött: Kedves Kollega Úr! stb. Ezt már nem kisebb ember írta, mint maga Scott kapitány a Déli sarkról.

Az öregurat ettől a pillanattól kezdve nem lehetett látni sem a folyosókon, sem a vármegyeháza udvarán. Eltemetkezett kis szobájába, magára zárta még az ajtót is.

Erre már a fiatalok is megszeppentek. Felkeresték hát küldöttségileg az alispánt s nagy szánon-bánon között rávetették, hogy zörgessen be az öreg nyilván tartó ajtaján. A vármegye ura előtt még a haragnak is fel kell ovdania.

Nem úgy történt. Az ajtó nem nyílt meg.

Pár nap múlva egy síró kis árva hozott fel az anyja a vármegyeházára. Az árvaszéki nyilván tartót kereste. A kis árva gyöngye szepegése megnyitotta az öreg nyilván tartó szívéhez az utat.

Ezen a részen azután besurrant hol az egyik, hol a másik, hiszen nem volt az öreg alapjában véve haragtartó. Olyan volt, mint a legtöbb magyar ember. Dacolt, hetenkedett egy keveset, azután lassan elfelejtett mindent.

Egy hét múlva már hallani lehetett a szobájából, amint stentori hangon jósólगतott a gyakornoknak:

— Zord idők következnek, fiam! Ezen a nyáron nem igen eszünk cseresznyét!

Irta PÁNDY KÁLMÁN.

Két jönevű svéd művész, Sven Stål színész és műkritikus és Sten Hellberg festőművész, sokat utazott, sokat látott és tapasztalt, kitűnő ízléssel, szín- és harmóniaérzékkel rendelkező emberek, évek hosszú során összegyűjtött nagyértékű magánkollekcióik felhasználásával megteremtették az efféle látványosságokban amúgy sem szűkölködő „Mälarkirálynőnek”, Stockholmnak két legérdekesebb, legszebb vendéglőjét, a „Bäckahästen”-t és a „Brända Tomten”-t. Mindkettőre jellemző, hogy a berendezés, a belőle áradó kedvesség, otthoniasság és meleg, barátságos hangulat mellett — vagy dacára — kizárólag kitűnő érzékel összehajlított nagyértékű muzeális tárgyakból áll. A „Bäckahästen” (Csermely Lov) egy skániai pogány istenségtől vette nevét; itt a délsvéd fogadó jellegét igyekeztek kihangsúlyozni a tervezők; a dekoratív elem túlyomóan szobrászati munkákból, plasztikákból áll. Rembrandti tónusú falak a háttér csavart barokkoszlopokhoz, kivácsolt vasrácsokhoz és gyertyatartókhoz, flamand gobelinekhez és eredeti Dürer és Baldung Grien-metszetekhez, melyeket égő viaszgyertyák vagy finomművi lámpások pergamenje mélyen rejtett villanykörték világítanak meg sejtelmesen. A nagyterem közepén hatalmas gálya modellel függ, ezüst vitorlái megcsillannak a hajótestből fel-törő közvetett fényben. Ezt a hajót egy lebontásra került falusi fogadóból mentették meg a „koesmáros” művésznek. A terem fő világítási forrása egy hatalmas barokkesillár, melyen számtalan pajkos dundi angyalka hosszú aranytrombitákból fű szét különös elosztású fénykéveket. Külön érdekessége a helyiségnek az ivó, melynek teljes berendezése egy XVIII. századbeli délsvéd fogadóbeli ered. Természetesen az alapfogadónak megfelelően az ételsoron állandóan szerepelnek délsvéd különlegességek, az asztali felszerelés is a lehetőségig délsvéd fajánszokból, öntálakból és kancsókból áll, a pincérnök délsvéd tájszóval beszélnek és színpompás eredeti viseletekkel egészítik ki a képet.

A másik étterem a „Brända Tomten” (Leégett telek) nevű egy Strindberg-novellában szereplő leégett ház helyén hevenyészett barakkfélelben elhelyezett fesztelen bohém-tanyáról veszi. Ezt a jellegét jelenlegi formájában is igyekeztek megőrizni, de azért most inkább egy tökéletes ízlésű műgyűjtő otthonának benyomását kelti. Számos kedélyes, kisméretű helyiség, melyekben renaissance-től a biémerneierig minden stílus képviselve van. A falakat faburkolat vagy antik selyemtápták és esodás képek kollekcióiban modern és régi svéd mesterek munkái mellett Lorenzo di Credi, az idősebb Brueghel, Hendrik van Balen, Spranger, Jan Wijnant munkáit és egy kitűnő Claude Monet-képet találunk. Érdekes Sáfvenbom 1770-ből származó két stock-

holmi látképe; ezek egy eredetileg 12 darabból álló sorozathoz tartoznak, melynek többi képei a svéd Nemzeti Múzeum büszkeségét képezik. Hogy mennyire komoly és elsőrangú műtértekről van itt szó, azt élénken mutatja már az is, hogy a tulajdonosok által kiadott gyűjteményüket ismertető kis illusztrált füzet magyarázó szövegét a svéd állam grafikai gyűjteményének igazgatója írta rendkívül meleg hangon. Sokan ellenzik és profanizálásnak tartják értékes műtárgyak ilyen formában való kiállítását, de a lelkes tulajdonosok meg vannak győződve, hogy a fáradt emberiségre helyiségeik csöndje, nyugalma és szépsége rendkívül felüdítő hatással van. Ugyanezt a célt szolgálják a főleg a Brända Tomtenben mindenhol elhelyezett pazar pompájú, hatalmas virágcsokrok — valóságos csendéletek — és válaszfalok, finom porcellán, evőeszköz — és asztalnémi. A siker legjobb jele az, hogy ezekben a „fogadóknak” előzetes asztalrendelés nélkül úgyszólván lehetetlen helyet kapni, az étlapra pedig rá van nyomtatva, hogy délidőben 11—2 között csak félórát lehet egy asztalt igénybevenni.

Interior a svéd vendéglő-múzeumban.

D. LÉNÁRT ILONA novellája.

Magdi csillogó szemmel, kipirultan érkezett haza este.

— Hol voltál ilyen sokáig? — kérdezte rosszkedvűen anyuka. — Tudtad, hogy ma mosás volt, több a dolog! Igazán törődhetnél kicsit mással is, mint a szórakozásaiddal!

Magdi néma büntudattal dobta sapkáját a fogastra és sietve indult be asztalt teríteni.

— Már megterítettem! — hangzott a megszégyenítő elutasítás. — Nem várhatok arra, amíg te kegyeskedsz hazajönni! Apa is itthon van már! — és ezzel anyuka haragosan visszatment a konyhába.

Magdi megszégyenülten állt egy percig, aztán eszébe jutott, hogy talán még nincsen megágyazva. Bement hát a hálószobába és munkához látott.

O, de borzasztó is, hogy az embernek még azt sem engedik meg, hogy békességben élvezze a boldogságot! — gondolta sóhajtván. — Egy ilyen nagy élmény után, a ma délutáni óriási esemény után, mosásra, terítésre, ágyazásra még csak gondolni is nehéz!

Sietve dobálta helyükre a párnákat, aztán megállt. Végre, végre tehát mégis megismerte Őt! Hetek és hetek óta álmodozott róla titokban és leste, figyelte, hol láthatja, ha csak messziről is! Az iskolás villamoson, mindig kint állt a perronon, és a hideg márciusi szélben is, csakhogy a kanyarodóknál egy pillanatra láthassa a fiúk kocsiját és a sok sapka között néha az ő sapkáját... Mennyit szenvedett már őerte! Mikor látta — ő, de hányszor látta, — hogy lonkát vagy Babát kíséri végig a Főutcán, milyen rettenetesen megfájdult mindig a szíve! És olyankor azt gondolta: Csak ismerném meg személyesen, majd akkor nem kísérgetne mást, csak engem!

És ma délután, mikor Manciéknál gyanútlanul beszélgettek, hát egyszer csak belépett Ő! Jaj, milyen csinos volt, hosszú nadrág volt rajta!

— Magdi! Bent van a vacsora! — riasztotta fel álmodozásából anyuka hangja. Vacsora! Csak nem gondolják, hogy ő ma képes lesz enni?!

Friss juhtúró volt vacsorára retekkel. Magdi sóhajtván vett ki egy mogyorónyi darabkát. Mennyire szeretem Őt...! — gondolta álmodozva. — Még ez sem ízlik most... pedig a kedvenc vacsorám!

— Tudod a leckédet holnapra? — kérdezte apuka.

— Igen... hogyne... — riadt fel Magdi.

— Algebrából mi van feladva?

— A... az... — Magdinak bizony gondolkoznia kellett egy percig. De igaz is, az ember nem gondolhat mindig ilyen unalmas dolgokra! Még csak az hiányzik, hogy apuka a füzetét is

látni akarja! Bizony ma egy kissé összezsapta a feladatot...

De nem. Szerencsére apukának ma több dolga volt, s vacsora után Magdinak már csak az asztalt kellett leszednie. De még ez is olyan nehezére esett ma! Úgy tele volt a szíve, olyan jó lett volna könnyíteni rajta! Valakivel beszélni a történekről... Óro! És anyuka az előbb mosolygott... talán már nem haragszik...

Mikor a maradék süteményt kivitte, anyuka éppen a kamrában rakosgatott. Magdi megállt az ajtóban.

— Tessék képzelní, anyukám... — szólalt meg dobogó szívvel, — milyen meglepetés ért Manciéknál! Egész váratlanul betoppant Lovassy Féri... úgy csodálkoztunk!

Anyuka nem felelt, Magdi zavartan huzigálta ujját az ajtófélfán.

— Táncoztunk is egy kicsit. Csiti zongorázott... nagyon jól táncol!

Most megszólalt anyuka. A hangja hideg volt. — Láttam én mindjárt, amikor hazajöttél, hogy valami történt! Biztosan azért vetted föl az új blúzodat, mert tudtad, hogy fiúk is lesznek ott!

Magdi lángvörösre gyúlt.

— Igazán nem is sejtettem! De Manciék sem! Ők is csodálkoztak! Tessék megkérdezni!

— Dehogy kérdezem!

— De anyukám... én igazán... nem is tudtam, hogy... — Magdi szeme tele volt könnyel. Anyuka azonban már felizgatta magát, nem hallgatott semmire.

— Elég volt, kérlek! Már úgyis fáj a fejem!

Magdi könnyektől homályos szemmel botorkált a szobájába. Máskor, ha valami bánata volt, leült asztalkájához és jól kisért magát. Most azonban nem csordult ki szeméből a könny. Csak égette, marta szívét az elkeseredés. Olyan boldog volt ma délután... olyan jó lett volna erről beszélni... de anyukával nem lehet! Anyuka mindig gyanúsít... kár volt elkezdeni! Máskor nem fog egy szót se szólni!

És mikor Magdi a nagy élmény napjának estéjén aludni ment, nem az édes emlékek ringtatták álomba, hanem a dacos, ellenséges tervezgetés...

Anyuka pedig a szomszéd szobában féljéleg nem hűnyta le a szemét. Sóhajtozva töprengt azon, hogy a kislánya mennyire megváltozott, milyen titkolódzó és bizalmatlan vele szemben. Bezzeg a barátaiéval órákig sugdolózik! Dehát mért van ez? — sóhajtozta, — hiszen mindent megteszek érte! Még ma is elengedtem Manciékhöz, pedig mennyi dolog volt a háznál!

Alig telt el egy hét a nevezetes nap után s Magdi megint anyukája elé állt.

— Anyukám... — mondta kissé bizonytalan hangon, — Manci hívott, hogy menjek el hozzájuk holnap délután... Juci is ott lesz... meg tesszik engedni, hogy elmenjek?

— Egyáltalában nem szeretem, hogy olyan sokat máskálssz! Hiszen mostanában alig tanulsz! — mondta kedvetlenül.

— De anyukám, hiszen már egy hete nem voltam seholl!

— Biztosan most is fiúk lesznek ott!

— Nem lesznek, igazán! Manci mondta, hogy csak magunk leszünk! Ugy szeretnék menni... úgy-e szabad? Tessék megengedni!

— Bánom is én! — fordult el türelmetlenül anyuka, pedig bizony nagyon is bántotta, hogy Magdi megint Manciékhoz akar menni. Az a Manci mindig fiúkkal van együtt!

Jó volna Magdit valamiképpen ithontartani, és megpróbálni egy kicsit más irányba terelni a gondolatait... De hogyan? Hirtelen eszébe jutott, hogy Magdi élnél a habguluskáért, Pompás gondolat! Holnap meglepi vele, egész biztosan ithon fog maradni!

Anyuka azonban nem számolt azzal, hogy tavasz van, hogy az utcán ibolyát árulnak már, hogy mindenfelé zöldbeborultak a fák és a levegő telve van az ébredő természet üde, meleg illatával. Nem számolt azzal sem, hogy Magdi másnap reggel is találkozik fog övéle, sőt nemcsak találkozni, hanem beszélgetni, úgy bizony! Mert „Ó” most már nem kísérgeti sem az llonkát, sem a Babát, hanem Magdira vár ébren és álomban! A kanyarodókban pedig Ó hajol ki a fiúk kocsjának perronjáról és forró pillantásokat vet a lánykocsi felé!

Nem, anyuka nem sejtette, hogy Ó meg fogja kérdezni: Mit csinál ma délután, Magdika?

— Manciékhoz megyek...

— Nahát! Ilyen véletlen! Én is éppen oda készülök! Igazán érdekes... akkor találkozni fogunk...

— Ilyen véletlen! — csodálkozik Magdi boldogan.

Mivel tehát anyukának minderről fogalma sem volt, ebédnél mosolyogva s ajándékozó hangon szólalt meg:

— Ma uzsonnára madártejet csináltam... majd kint esszük meg a verandán, Magdi... jó?

Magdi ijedten nézett fel lányérfjéről.

— De anyukám! Hiszen én Manciékhoz megyek!

— No, a madártej kedvéért talán mégis megdolgolod magad! — mondta nevetve anyuka.

— Nem, köszönöm! Nem lehet, mert... mert a Manci vár!

— No és még mások is! — csattant fel haragosan anyuka. — Fogadni mernék, hogy megint lesz ott egy csomó fiú!

Magdi lángvörös lett s zavartan sütötte le a szemét. De egyszerre előntötte szívét a dac. Igazán borzasztó ez az anyuka! Mindig gyanakszik és most még apuka előtt is be akarja vándolni! Csak azért, hogy ne mehessen el! Hát csak azért is elmegy! Felkapta a fejét.

— Már tegnap mondtam, hogy nem lesz ott senki, csak mi lányok! — jelentette ki ellenségesen és magában dacos szívenkezőssel gondolta: Most hazudtam, de hiszen anyuka akkor sem hisz nekem, ha igazat mondok!

— No, no, Magdi! Csak esendesebben! — utasította rendre apuka. — Édesanyúddal szemben ne halljam ezt a hangot!

Magdi elkéseredetten nyelt egyet. Még ez is! Ezt is anyukának köszönheti! De most apuka anyuka felé fordult.

— Ami azt illeti, hogy Magdi néha összejön fiatalemberekkel, úriházakban, az ellen nincs semmi kifogásom. Vagy talán a Manci családja ellen van valami kifogásod?

— Amúgy nem volna... csak túlkorán kezdik a fiúzsúrokat. Ez pedig a tanulás rovására megy biztosan!

— Ez az ő dolguk. Én meg vagyok győződve arról, hogy az én komoly, okos kislányom tudja, hogy első a kötelesség s csak aztán jöhet a szórakozás. Így van, Magdi? — simogatta meg mosolyogva lánya arcát.

— Igen... édes apukám... — nyögte Magdi és a hála, az alázat, megbánás könnyei fojtogatták torkát. Szeretett volna zokogva apuka kezére borulni és megköszönni... megköszönni... mit is? Talán a gyengéd szavakat... melyek egy pillanattal alatt leolvastották szívéből minden dacos ellenkezést... vagy a simogatást, melyből a szeretet s a bizalom földöntúli ereje áradt...

Magdi egyszerre úgy érezte, hogy egy más világot varázsooltak a szemébe elé. Hirtelen úgy tűnt föl előtte, hogy a mai délután gyönyörűsége nem a legnagyobb gyönyörűség a világon. Egy ilyen simogatás például sokkal többet ér.

Elmehet nyugodtan. Nincs semmi akadály. Apuka megbízik benne. Hát meg is bízhat! Nem fog csalódni! Még ma délután mindent pótolni fog, amit hanyagul tanult meg az elmúlt hetekben!

Neki is ült mindjárt ebéd után. De ő jaj! Nagyon is sok volt az anyagi! Múltak az órák, Magdi fel-felugrott, hogy most már megy, hiszen várják! De aztán csak leült megint. Első a kötelesség!

Mikor hetet ütött az óra, közel állt ahhoz, hogy sírva fakadjon.

— Most már nem mehetek! — gondolta szomorúan. — Vége! De ebből legalább látszik, hogy milyen komoly, okos lány vagyok! — Aztán fölényes sajnálkozással hozzátette: — De anyuka! Még a saját lányát sem ismeri!

Anyuka nem sejtette azt sem, hogy ha nem akarja lánya bizalmát örökre elveszíteni, akkor rögtön, ebben a pillanatban át kell változnia a nevelő anyából megértő, bizalmas mamává. A kapu már így is bezáródott előtte, de talán egy titkos varázsigére még kinyílik megint. S ez a varázsigé egy gyengéd, megértő, elnéző szó csupán.

Felvidéki hírek.

Rovatvezető: G. M.

A Felvidék magyar képviselői nagyszabású beszédben tárták fel a cseh képviselőházban a magyar iskolák sérelmeit. Erdemes beletekinteni ez alkalommal ebbe a cseh iskolapolitikába, amely a magyarság beolvadására törekszik minden rendeletével.

A Csehszlovákiával Saint-Germainban kötött kisebbségi szerződés 8. és 9. pontja biztosítja a magyar kisebbség iskola-jogait. S bár Massaryk igazságos átmenetet ígért, s kijelentette, hogy a *modern humanizmus elismeri a gyöngébb jogát*, — a cseh állhumanizmus hamar megmutatta igazi arculatát. Bevonulások után rögtön, — a tanév kellos közepén — bezáratták az iskolákat és szétkergették a növendékeket. Megállapíthatjuk, hogy ezt még a románok és szerbek sem tették meg.

Csakhamar meghozták a törvényt, hogy ahol 20%-on felüli a magyarság számaránya, — ott saját nyelvét használhatja a bíróság előtt. Ezt a százalékot vették alapul a magyar iskolák felállításánál is. A törvény meghozatala után Kassa, Pozsony és Ungvár kivételével a Felvidék magyar városait megfosztották város-jellegűtől és idegennyelvű járásokba osztották őket. A színhágyar járásokba viszont idegennyelvű községet csatoltak s így mindenütt az idegennyelvűk jutottak túlsúlyba. A kassai bírósági járáshoz például — hol akor 20-43% volt a magyarság — 28 sárosmegei tót községet csatoltak s ezzel a magyarság számaránya rögtön lecsökkent. Természetesen megszűnt így a magyar iskolák fenntartásának joga is. Volt 103 polgári iskolánk — ma mindössze 12 van. Volt 48 középiskolánk — van 8. Volt egyetemünk, jogi, gazdasági, erdészeti akadémiánk — elveszett mind. A kassai polgári léányiskolába például — ahol 357 növendék közül 3 volt nem magyar — a cseh tannyelvet vezették be.

A cseh kormány még e kevésszámú iskola létét is veszélyeztetni rendelkezőkésével. Magyar iskolába nem járhat állami tisztviselő vagy állami nyugdíjas gyermeke. Nem járhat az, aki tandíjmentességet igényel. Nem járhat az, aki szláv nyelven beszél, vagy szláv hangzású neve van, — esetleg szláv típusú, — vagy egyszerűen szöke, vagy kékszemű, mert azt csehszlováknak minősítik, bármit állítanak is a szülők. A magyar nyelv használata pedig sok helyen ma is tilos, még iskolán kívül is!

A középiskolai beiratásoknál fel kell mutatni az illetőségi bizonyítványt. Ha ez nincs meg, a jelentkező tanulót elutasítják. 1924-ben például Rozsnyón, érettségi előtt köölték a diákokkal, hogy csak azt vizsgáztatják, akinek apja megszerezte az állampolgárságot. Ha figyelembe vesszük, hogy körülbelül 200.000 magyar él a Felvidéken, akinek nincs meg az állampolgár-

sága, elképzelteljük, mennyi izgalom és rette-gés kíséri a gyermek iskoláztatási idejét.

Külön lapra tartozik a tanítóképzés ügye. Az imperiumváltozások természetesen százával bocsátották el a magyar tanítókat. A sárosmegei cseh tanfelügyelő, hogy pótolja a nagy tanítóhiányt, hirdetést tett közé a lapokban, mely szerint legionáriusokat hajlandó tanítóknak alkalmazni! S ez még hagyján! A Slovák c. lap felhárborodottan írt a rendszerről, mely elküldi az okleveles tanítókat és rendőrileg körözött egyéneket alkalmaz helyettük. Ekkor mondta Juriga Nándor tót képviselő: „Prágában már nincs horárd és Brünnben nincs szobalány, mert mind elmentek Szlovákiába tanítóknak!” És valóban: Nagymihályon egy volt artistanót, Komorpan egy volt kasszinyót alkalmaztak tanítóknak. Az állami évkönyv szerint 1926-ban a felvidéki állami polgári iskolákban 388 okleveles és 213 oklevél nélküli tanár tanított. S mi a helyzet ma? Volt 16 magyar tanító- és tanítóképzési s van 1 tanítóképző ebből mindössze. Pár héttel ez-clőtt utasította vissza Beregszásznak magyar-nyelvű tanítóképző felállítására vonatkozó kérelmét az iskolaügyi minisztérium. Visszaütasította: tárgyi, pedagógiai és költségvetési okokból. Ezidőszert évente mindössze 40 magyar tanító végez a pozsonyi csehszlovák képző magyar tagozatán s így a magyar tanítók száma egyre fogy.

De nincs a magyarságnak óvónőképzője sem, hiába kéri a magyarság az ungvári gimnázium felállítását, pedig ott 1646 óta fennállt a homonai Drugethel által alapított magyar középiskola. Hiába kéri a nyelvészolási magyar polgári iskolát. Beregszászon olyan állapotok voltak, hogy a gyermekek a földön fekvé tanultak, míg a város meg nem könyörült rajtuk. A magyar kisebbségnek több mint 12.000 gyermeke nem járhat magyar iskolába és 100 olyan magyar község van, ahol nincs magyar elemiiskola.

Hokky magyar szenátor mondta egyik beszédében a következőket: Massaryk elnök szerint minden népnek annyi jog jár, amennyit kiharcol magának. Az erdélyi szászok 250.000 főnyi se-rege a következőket harcolta ki magának a magyar uralom alatt: 234 német lemit, 7 gimnáziumot, 2 realiskolát, 2 tanítóképzőt, 7 polgári iskolát. A Csehszlovákiában élő 800.000 főnyi magyarságot ez arányban 983 magyar elemi iskola illetné meg, 28 magyar gimnázium, 8 realiskola, 8 tanítóképző és 28 magyar polgári iskola. Hol vagyunk mi ettől? Ezek valósággal csillagászati számok reánk nézve.

A magyar iskolák így zsúfoltak. 5137 magyar középiskolai tanulóból 4181 járt magyar iskolába. A gazdagabbak inkább német iskolába iratkoznak. A pozsonyi német gimnázium igazgatója évek óta nem meri köölni a magyar diákok statisztikáját, minthogy többszáz magyar diák jár az intézetbe.

A statisztika különben maga is elárulja a kisebbségi tanulók megfélemlítését. Beregszászon 189 diák közül 29 vallotta magát magyar anyanyelvűnek, de csak 14 magyar nemzeti-ségűnek. Viszont 1 volt ruszin anyanyelvű, de

már 4 ruszin nemzetiségű. Legérdekesebb a zsidók kinutatása. 223 zsidó vallásból 180 vallotta magát zsidó nemzetiségűnek, de csak 12 zsidó anyanyelvűnek.

A magyar iskolák tanárainak száma is egyre fogy és újabbán zárólag szlovák tanárokat neveznek ki a magyar gimnáziumokba. Ennek következménye az olyan eset, ami Beregszászban történt, ahol a gimnázium magyar irodalom tanára boesánatot kért diákjaitól, mert nem tud jól magyarul.

A bukattási arányszám nagy. A tanulóknak csak negyedrésze jut az érettségig. Így Beregszászban az I. osztályban 60 növendék van, a VIII. osztályban 18. Súlyosbító körülmény, hogy aki 2 tárgyból bukott, javítóvizsgát már nem tehet. Sőt, ha 1 tárgyból bukott, a tanár javaslatára ismétlésre utasítják.

A nyelvzavar minden képeletet felülmúl. Vannak ruszin gimnáziumok, hol egyik tanár ruszinnul tanít, másik ukránul, harmadik magyarorszul, negyedik csehül, ötödik szlovákul, a hatodik magyarul, aki megtanulja valamelyik szláv nyelvet.

A Felvidék magyar iskoláinak 78%-a felekezeti iskola volt a magyar uralom idején. Ma hiába küzd iskoláért a katolikus és református egyház. Csehországban még vallásánítás sines a VI—VIII. osztályokban és a Felvidéki iskolákban is felmentik a gyermeket a vallás tanulása alól, ha a szülő bélyementes kérvényben kifejezést ad ez óhajának.

1763-ban Mária Terézia állította fel Selmecbányán Európa második mérnöképző iskoláját. S a bányamérnöki elméleti oktatás az egész világon itt kezdődött először. Természetesen elvesztettük ezt is. De érdemes tudni, hogy a kassai magyar tannyelvű középiskolák között legértékesebb az állami felsőbb ipariskola magyar tagozata. Az iskola hírneve annyira ismert, hogy növendékeit nemcsak a belföldi, hanem külföldi ipartelepek is szívesen alkalmazzák.

KÖNYVEK.

A régi ház.

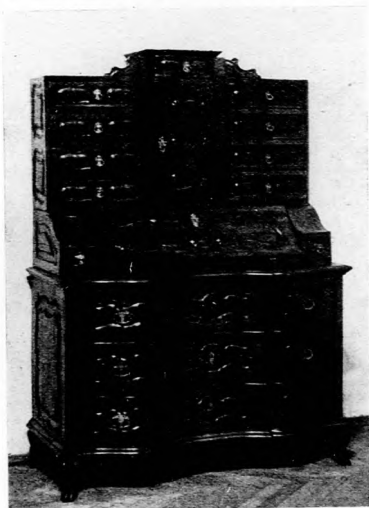
Tormay Cécilének könyveit már régebben lefordították a legtöbb európai nyelvre. Most újabbán, az annak idején rendkívüli sikert aratott, költői szépségekben oly gazdag regénye: „A régi ház” jutott diadalmas sikerekben egy új állomáshoz. Néhány nappal ezelőtt jelent meg olasz fordításban, a milánói Sonzogno-vállalat kiadásában, a külföldön is nagyszerű, keserű regény, melynek ez már a tizedik, idegennyelvű fordítása.

Tormay Cécile műveit minden európai ország olvasóközönsége nagy szeretettel fogadta és a külföldi könyvpiac állandóan műsoron tartja. Magyar könyvpiacra — sajnos — ez idő szerint nincsen forgalomban, mert elfogyott az utolsó példány is, de még antikváriusnál sem

kaphatók a nagy íróknál régebben megjelent művei — magyar nyelven.

„Az Ember Tragédiája” nagyikerű burgszínházi előadása óta egyre gyakrabban beszélnek az olasz fordításról és a római előadás lehetőségéről is. Antonio Widmar, az olasz követség sajtófőnöke, a kiváló műfordító páratlanul érdekes és mélyenszántó cikken számol be a Tragédia olasz fordításának történetéről, a római előadás elhalasztásának kulisszatitkairól és a küszöbön álló előadásról. Az értekes és érdekes cikket a Koszorú legújabb száma közli. A lap gazdag tartalmából is kiválik Gáspár Jenő kedves, megindító története Várai Antalról és Trefort Agostonról, továbbá Feleki Sándor költői lendületű megemlékezése a nagy magyar mesemondókról, Sebők Zsigmondról és Zádor Tamás megrázó erejű, szimbólikus jelentésű történelmi novellája. Agyagfalvi Hegyi István, Lőrinczy György és Baja Mihály szép versei színesítik a szépirodalmi részt, melyet az irodalmi élet minden új kérdését felélelő *Figyelő*-rovat és a Petőfi-Társaság életéről beszámoló közlemények tesznek teljessé.

A „Koszorú”-t a Petőfi-Társaság pártoló tagjai illetmény fejében, díjtalanul kapják. Kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrassy-út 16.

Írószekrény tölgyfa faragott díszítéssel.
Tabernaculum. (XVIII. sz.)

S Z Ö V E T S É G I

Budapest.

Tormay Cecile országos elnökünk, a Kormányzó Úr Ofoméltóságát táviratilag üdvözölte születésnapja alkalmából a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége nevében. A táviratra a kabinetirodától az alábbi levél érkezett országos elnökünk címére:

A Kormányzó Úr Ofoméltósága születésnapja alkalmából a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége nevében, Méltóságod által táviratilag kifejezett szerencsekívánatokat szíves köszönettel fogadni méltóztatott.

Erről van szerencsém Méltóságodat értesíteni. Budapest 1936. évi június 22. napján.

Uray államtitkár,
a kabinetiroda főnökhelyettese.

ÖZV. PÓCSY GYÖRGYNÉ emlékezete.

Július elsőjén megjelenő lapunkat már lezár-tuk, mikor Kecskemét és a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége Nagyszónokjának, Pócsy Györgynének — a mindenki Blanka néni-jének — váratlan elhunytáról szóló megdöbbentő hír hozzánk érkezett. Mélységes gyász érzését váltotta ki a Szövetség vezetősége tagjainak és a Szövetség minden tagjának szívéből, a leg-magyarabb Nagyszónony váratlan elhunytá s az éppen tanácsülésre gyűlekező vezetőség azonnal kitűzette a gyászlobogót a MANSz szék-házára.

A tanácsülésen dr. Ágoston Gézané emlékezett kegyeletes szavakkal azokról a nagy érdemekről, melyekkel az elköltözött Nagyszónony aranybetűkkel írta be nevét a magyar Nagyszónonyok aranykönyvébe.

A tanácsülés azonnal intézkedett, hogy a köz-pont képviseltesse magát a temetésén és koszo-rút helyezzen a sírra.

Az elhunyt nagyszónony életének főmüve, mely sok más mellett örök emlékeztetővé teszi nevét, a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége kecskeméti csoportjának megalakítása és annak vezetése volt. Mint a MANSz kecskeméti csoportjának 15 éven át volt elnöke, minden nemes, kulturális és szociális gondolatot ő vitt Kecskeméten a megvalósulásba.

Kivételesen finom egyénisége megnyitotta előtte az utakat, melyekre azért lépett, hogy nemzetének, fájának, szívenedő embertársainak segítségére legyen. Gyöngélkedése miatt lemondott ugyan 15 év után a MANSz elnökségéről, de nem mondott el arról, hogy jó tanácsaival,

útbaigazításaival ne támogassa az ő szívéhez nőtt Szövetségének tagjait.

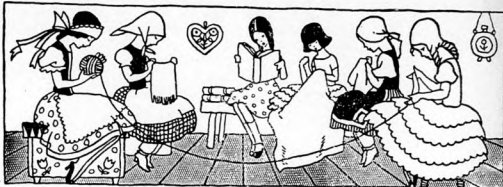
Özv. Faragó Béláné, aki — mint kecskeméti csoportnak 15 éven át működő alelnöke és a megboldogultnak ez idő alatt munkatársa — mélyen átértett sorokban és hiven örökítette meg a Nagyszónony emlékét. A szép emlékeztető egész terjedelmében közöljük.

Alig kondultak el a zúgó gyászharangok; alig hangzottak el a búcsúzás szívébe markoló akkordjai; alig szikkadt fel a fájdalom és részvét könnye, mely friss hantjára hullott: máris nagy úrt érezünk körülöttünk. Nemcsak a forrón szerető család nézi sajgó fájdalommal az örökre üresen maradt karosszéket: egész Kecskemét életéből hiányozni fog egy nemes szív, egy gazdag lélek, egy tevékeny kéz, egy Nagyszónony, aki még az utolsó években is, betegben, visszavonulva a közéletől, annyi szépre, jóra sugalmat erőforrást jelentett.

Pócsy Györgyné meleg, emelkedett szellemű családi otthonban nevelkedett. Édesanyja példája, — aki 8 gyermekének szentelte életét, — jelölte ki számára az önfeledő útját a maga nagy családjában. Édesatyja nemes példaadása pedig az önzetlen, áldozatos közéleti tevékenységre serkentette. Élő bizonyossága volt annak, ami ma oly gyakran vita tárgya: hogyan töltheti be a nő, a hitves, az anya családi hivatását tökéletesen ugyanakkor, amikor nemes eszmények szolgálatában időt, munkát, fáradságot áldoz a közügyek oltárán is. Benne ez a kettős élet a legtisztább harmóniában olvadt össze, sőt egyik a másiknak erőforrásává vált.

Mint alig 20 éves fiatalasszony ott áll az akkori jótékony egyesületek bölcsőjénél, amikor otthon is bölcsőt ringat. Később a Jótékony Nőegyletnek alelnöke, a Rongvos Gyermekeket Felruházó Egyesületnek elnöke lesz, majd a Protestáns Asszonykörnek is. Lelkes működő és választmányi tagja minden nemescélű helyi egyesülésnek már akkor, amikor az özvegyi fájdalom súlya és hét kis árva gondja nehezíti fiatal vállaira. Évek hossza során át éltető lelke minden hazafias megmozdulásnak, hűség, harcos őrizője a magyar hagyományoknak, mindenkor bátor ellenzője modern túlzásoknak: mindenütt első harcvonalban áll ahol a küzdelem cslekedtet, áldozatot, hősi kiállást kíván.

A világháború véres napjaiban meleg asszonyi szívvel hajol a harcterek és kórházak szenvedői fölé, gyengéd női kézzel segít nyihentni a háború sokrétű nyomorúságát, pedig anyai

szíve súlyos sebekről vérvíz: egyik fia fagyos, teles Szibéria hosszú rabságának bizonytalanságában szenved, másik a kárpáti harcok hősi halottja.

Midőn 1918-ban a nagy világháború gyászos magyar bukása, az összeomlás, a forradalmak, az országoskonkítás csapása súlyosodik nemzete: akkor találja meg igazi feladatát. 1919 januárjában életre hívja Kecskeemét a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségét, melynek 15 éven át lelkes, eszmetermelő, fáradhatatlan elnöke, három éve — betegsége miatt visszavonulva — örökös díszelnöke és utolsó percéig irányító szelleme.

Az emberiség, főként a nők legnagyobb része a jelenben és jellennek él, legyen ez a jelen akár a család jólétének munkálása, akár — mint napjainkban, sajnos! — az egyéni élet túlságos kieléje. Pócsy Györgyné csak annyiban élt a jellennek, amennyiben minden téren, minden kötelességét híven teljesítette, de tetteinek indítéka a multban gyökerezve a magyar jövőt építő szándék volt. Minden cselekedetében a nemzeti gondolat irányította. „Magyar századok fájtak benne...” Ritkaság nőknél az a nemzeti öntudat, az a történelmi érzék, a hagyományoknak az az áhítatos tisztelete, mely benne élt és hatott; ritkaság asszonynál az a forró fajszereget, mely egy célt ismer csupán: fajtáját kiválóvá, gerincessé, erőssé, boldoggá tenni. Ezért hajol szeretetével elhagyott gyermekek, sokgyermekes anyák felé; ezért siet cserkészek, levették, tanuló ifjúság támogatására; szegények, rokkantak, munkát keresők gyámolítására, de a segítő kéz nem alamizsnát nyújt: a szociális cél mellett magasabb eszmei célt munkál, a faji összetartozás, a nemzeti öntudat s a magyar jövő építésének nagy gondolatát.

Ez a gondolat vezette, midőn féltékenyen óvta a magyar irodalmat, színházat, mozit a rombolás szellemétől, lelkes asszonnyáborot nevelt a MANSZ irodalmi delutánjainak állandósításával, sőt kultúrelőadásokkal felkereste a tanyák asszonyait is. Lelkes apostola volt a magyar dal, magyar tánc, magyar szokások, erkölcsök ápolásának s ezekkel, valamint a magyar ruha viseletével külsőleg is óhajította a faji összetartozást hangsúlyozni, a faji önértetet emelni. Nemes diszmagyar ruhájában ő maga volt az élő propaganda. A magyar termelés és magyar ipar támogatására mindenkit buzdított s ebben is maga járt elő jó példával. Az általa szervezett MANSZ-szövömműhelyben magyar

kéznek nyújtott munkaalkalmat, magyar árut termelt magyar vásárlónak. Erős meggyőződéssel küzdött idegenektől eredő szokások, a laza erkölcsiség ellen: a magyar nő puritán, nemes, méltóságigteljes magatartását az ő példája szemléltette.

Szeretetet sugárzott maga körül s ez a szeretet visszasugárzott reá. Erkölcsi bátorság az elszántság; erős és kitartás lehetetlennek látszó feladatokkal szemben is; fáradhatatlanság egészen a csoda határáig, önzetlenül eszmékért, másokért: ez jellemezte Pócsy Györgyné egyéniségét és életét.

Az a nemzedék, mely őt ismerte, tehát szerette és tisztelte: példáját követi, áldott nevét örökre szívébe zárja. Márványszobornál maradandóbb emlékjele pedig eszméinek győzedelme legyen!

Özv. Faragó Béláné.

A gyászházban egymást érték a küldöttségek és magánosok, képviselietleg az egész város tisztelgett a ravattal mellett. A város hivatalos küldöttségileg fejezte ki részvétét a családnak Fáy István főispán és Kiss Endre dr. polgármester vezetésével.

Mivel a gyászház udvara szűk volt a sokaság befogadására, a ravatalt nem az udvaron, hanem a Jókai-utcán, a ház előtt állították fel. A Jókai-utcának ezt a szakaszát 5 órától kezdve a temetés végéig elzárták a forgalomtól.

A református temetőben kihantolták a nagyasszony fiának, Pócsy Györgynek a holttestét. Pócsy György 1915-ben hősi halált halt az orosz harctéren. Holttestét hazaszállították Galiciából s külön sírba temették el, mert a régi családi sírban már nem volt hely. Most, hogy a nagyasszonyt új családi sírba temették, vele egyidejűleg hősi halott fiának porrézise is oda kerültek. A nagyasszony kívánása szerint.

A nagyasszony kívánása szerint azzal a kércselemmel fordult a kecskeméti MANSZ a közönséghez, hogy koszorúk helyett Pócsyné emlékezésére azt az alapítványt gyarapítsák, amit annak idején a MANSZ tett Pócsy Györgyné nevére a MIVE javára. Mint számos híradásunkból kitűnik, az adományok egész sora érkezett a nemes célra.

Kecskeemét egész társadalmát a gyász és mélyen, a szívekből fakadó részvét tette együttérző, óriás tömeggé, midőn elkísérte Pócsy Györgynét utolsó útjára.

A sírnál Vass Vince dr. mondott megható beszédet a nagy, erős lélek példaadó erejéről.

A MANSz nevében Fáy Istvánné főispánné és Páthy Sándorné mondták bensőséges büstüs szavakat.

A nemes szív által jótékony célra kért virágok helyett igaz kőnyűvel kísértek Kecskemét Nagyszonyját örök pihenőhelyére.

Csanyitelek.

1936 február 2-án tartottuk meg első szervező gyűlésünket, majd február 9-én alakuló közgyűlés volt. Hogy a nemes eszméket mennyire sikerült elhíntünk, bizonyítja nagy taglétszámunk, mely hamarosan elérte a 200-at s ma is állandóan gyarapszik.

A nép lelkielete, nevelése, tanítása, felvilágosítása érdekében állandóan előadások folytak minden vasárnap. Egyházi cnekek tanítása, közös szentgyónások és áldozások, szentségimádás, mindennemű vallásos megmozdulásban testületileg való megjelenés: ezek voltak azok az eszközök, melyekkel a hitéletet mélyíteni, tagjainkat nemesebbé tenni óhajtottuk.

Közismereti és szakelőadások voltak rendszeresen, a nép földmívelő és állattenyésztő helyi foglalkozásának megfelelően. Szimüelőadás megrendezése, anyagi eszközöink gyarapítása céljából cnekek, monológok, magyar táncok betanítása: programunk megvalósított pontjai között voltak. A nép megsegélyezése terén 120 nincstelen gyermek ruhasegélyhez való juttatásában, a helybeli vöröskereszt fiókegyelet révén, nekünk is nagy részünk volt. Ezenkívül azokat a szegény gyermekeket, kik az itteni nagy nyomor miatt szülei otthonukban egész héten át sem juthattak meleg ételhez, helyi szervezetségünk jölelki tagjai vendéglátó asztalán két-három hónapban át naponta tápláló ételhez segítettük. 50 gyermek részület így ebédsegélyben. 90 elsőelődöt is regisztráltunk. Kézimunkaszakoktatás minden hét szerdáján volt. Gyönyörű munkák készülték itt, szorgalmas, egyszerű falusi asszony- és leánykezek tanultak meg a női kézimunkát, szabást-varrást. Célul tűzte ki a háziipari szakosztály helyi szervezetségünk zászlójának elkészítését is!

Ezek azok a tevékenységek dióhéjban, amelyeket alig öthónapos működése alatt kifejtett. Isten kegyelmét és segítségét jóleső érzséssel köszönjük meg, hogy megengedte nekünk, szegény falusi viszonyaink mellett mindezek megvalósítását. Jövöcvi elgondolásaink is megvannak, az út világosan áll előttünk s azon, mint a MANSz-nak egyik kiesi sejtje: öntudatosan, fanatikus magyar asszonylelkek akarunk haladni és ez az út — hisszük! — a boldog Magyarország megteremtéséhez vezet!

Szeretettel köszöntjük az ifjú csanyiteleki csoportunk nagyérdemű és lelkes vezetőségét és Isten áldását kérjük további munkájára. (Szerk.)

Szekszárd.

Szekszárdi csoportunk jótékony és karitatív működése ebben az évben is hozzákapcsolódott a város összes nőegylethez. Arra a megállapodásra jutottunk ugyanis, hogy abban az esetben,

ha nőegyleteink egyenként külön-külön folytatnak jótékonyági és karitatív akciókat, időbeli összeütközések keletkezhetnek, esetleg a zaklatás jellegét vonhatják magukra, minckülön tényleg érhető el ezen az alapon a kívánatos siker. Ebből a szempontból kellett csatlakoznunk a többi hasonló célú egyesület nemű munkájához.

Csoportunk tehát önálló működésében a kulturális, háziipari és a kiváló tehetségű magyar tanulóifjúság megsegítése iránti tevékenység kifejtésére szorítottunk.

A magyar kultúra terjesztése céljából a téli időszakban összesen öt műsoros kultúrdelutánt rendeztünk. Ezeket a kultúrdelutánokat mindenkör a vármegyeháza nagytermében tartottuk s ezáltal elértük azt, hogy minden műsoros delutánunkon a város közönségének színe-java jelent meg.

A vármegyeháza nagyterme 1935. évi november hó 16-án delután látta együtt először ebben az évadban Szekszárd értelmiségének azt a törzset, amely minden alkalommal megjelenik a nagy népszerűségnek örvendő kultúrdelutánokon. A jótékony cél szolgálataiban álló, ismerettedjesztő előadások ezen bevezetőjén szerepelt a Szekszárdi Daloskör pompás együttese is, tökéletesen intonálva a Magyar Hísekegyet. Dr. Miszlai György nagy tetszést aratva mutatott be czután bájos sorozatot saját szerzésű költeményeiből. Tökéletes és festői színvetésű költeményeiről igen melegen ünnepelelték.

Dr. Szabó Pál Zoltán, pécsi egyetemi magántanár tartott ezután igen érdekes előadást a haza hatáiról, tudományos problémákkal, nemzetiségi adatokkal bizonyította, hogy Nagy-Magyarországnak újból vissza kell kapnia régi határait. A Szekszárdon jól ismert, kiváló tanár megállapításait lelkes elismeréssel honorálta a hallgatóság.

Bánki Mariska, bájos, fiatal tanítónő jelent meg ezt követően a dobogón és nagy tetszést aratva szavalta Babits Mihály „Hazám”, Kiss Menyhért „Magyar Miatyánk” és Végvári „Keresd kérdésk” című hazafias költeményeit. A kedves orgánnum, szép fiatal leány megérdemelt sikert aratott a szekszárdi közönség előtt.

A kultúrdelutánt a Szekszárdi Daloskör himnuszra zárta be.

1935. évi december hó 11-én színültig megtelt a vármegyeháza nagyterme, mert Szekszárd értelmiségének nagyrésze meg akarta hallgatni azokat az értekes és érdekes fejtegetéseket, amelyeket dr. Örfy Imre, kinestári főtanácsos adott elő második kultúrdelutánunk keretében „A magyarság osztálytagozódásáról”.

Bevezetőnek dr. Hencze Béla helybeli realgimnáziumi tanár adta elő igen nagy hatással Tóth Árpád „Elégia egy rekettyebokorhoz” című költeményét, majd vitéz dr. Szentlőrinczy Géza, bátaszéki orvos, hegedűművész játszott Polgár Margit zongorakísérete mellett Massenet: „Meditation”, Sarasate: „Cigánydalok” és Szántó Jenő: „Bölsödal” című szerzeményét. Frenetikus sikere volt az oly jól ismert, kiváló hegedűművésznek, aki elsőrendű elvezetben részesítette a hallgatóságot. Polgár Margit bril-

liáns zongorajátéka csak fokozta a nagyszerű hatását.

Ezt követően lépett a pódiumra dr. Orffy Imre, kincstári főtanácsos és magával ragadó előadásban ismertette sok előtanulmányt és filozófiai elmélyedést igénylő megállapításait a fentebb közölt tétel keretében. A hazafias és szociális érzés melege hatotta át az előadást, amely nem maradt nyom nélkül a hallgatóságban.

A nagyhatású előadás után dr. Kovács Elek, bátaszéki orvos nagy zenei műveltségre valló modorban zongorázta Beethoven egy öttételi szimfóniáját és Chopin Impromptuját. A közönség meleg elismeréssel jutalmazta a Szekszárdon először szereplő kiváló pianistát, aki után Barcza Imre, okl. gyógyszerész lenyűgöző művészettel szavalta Ábrányi Emil: „Keresem az Istent”, Endrődy Gyula: „Visszavárlak” és Petőfi Sándor: „Pusztai találkozás” című költeményét. A közönség sokáig tapsolt a jeles szereplőknek.

Ritkán adódó élményt jelentett Szekszárd közönsége számára a MANSZ szekszárdi szervezetének 1936. évi január hó 16-án tartott harmadik kulturáldélutánja, melyen vitéz dr. gyermekalfalvi Gereöffy Géza, csendőrszázados előadója vezette be a műsort. Saját, újabb szerzeményű költeményeiből adott elő néhány szemelvényt. „Az én hangom”, „A nagy példa”, „Jézus előttem”, „Ki tudja, miért?”, Hujhuj, hajrások kellenek”, „Boldogok — boldogtalanok”, „Kinek az Isten ést adott”, „Ó”, „Édes”, „Legyek” és „A kormányos” című versei mutatott adtak a kiváló költő poéziséből. A közönség alig tudott betelni a finom művészettel megírt, hatásos versek szépségével. Minden egyes költemény után felzúgott a taps és a pódiumról lelépő poéta-százados melegen ünnepelték.

Vitéz dr. Tölgyessy Sándorné zongorázta ezután óriási tetszés mellett Wieniawski: „Valse de Concert op. 2.” és Liszt: „Cantique d'Amour” című szerzeményeit. A művésznő tökéletes technikájú, elragadó játékán meglátszott a zeneakadémiai iskolázottság. A közönség nagy lelkesedéssel ünnepelte.

Báró Doblhoff Lily jelent meg ezt követően a felolvasó-asztalnál és rendkívül élvezetes formában adta elő emlékeit az élen álló, európai politikai nagyságokkal való találkozásairól. A külföldön is elismert nevű zurnaliszta értékes megfigyelései nagy elismerésben részesültek a lelkes hallgatóság részéről.

A mindvégig lenyűgöző hatású előadás után Sárdy János, tenorista, dunaföldvári r. k. tanító Polgár Margit gyönyörű zongorakiséréte mellett énekelte operáriákat. A sok reményre joosító, széphanzú tenorista sok gyönyörűséget szerzett a hálás hallgatóságban. A közönség természetesen hosszasan ünnepelte úgy a tenoristát, mint a zongoraművésznőt.

Az eddigiekhez hasonlóan a MANSZ szekszárdi szervezetének 1936. évi február hó 14-én tartott negyedik kulturáldélutánja alkalmából is, nagyszámú érdeklődő közönség töltötte meg a vármegyeháza nagyertermét.

A műsort Budapestről ez alkalomra Szekszárdra érkezett Lakatos Izabella úrlány nagyszerű szavatai vezették be. Gereöffy Ferenc

„Miatyánk”-ját, Gereöffy Géza „Trianon üzenetét” és Gyula diák „A vádlott” című költeményét adta elő pompás kidolgozásban. A bájos, fiatal hölgy kellemes, tiszta organuma nagyban hozzájárul ahhoz a hatáshoz, amelyet a gyönyörű versek művészi előadása kiváltott.

Vitéz Molnár Józsefné zongorajátéka következtén ezután. Liszt-darabokat játszott nagy technikai felkészültséggel. Kitűnő művészi játék különösen a magasabb zenei műveltséggel rendelkező hallgatóságok jelentett értékes élményt.

Az olasz-abesszin vizsálnál fogva most olyanra az általános érdeklődés központjában álló Abessziniáról Létay Menyhért, helybeli realgimnáziumi tartott vetített képekkel kísért, igen ügyesen összeállított ismertető előadást. Rövid kivonatban foglalta össze mindazokat a tudnivalókat, melyek az olasz-abesszin kérdés megítéléséhez szükségesek. Előadásával igen nagy hatást ért el.

A kulturáldélután zárószámai voltak Gondos Gyuláné sajátkidolgozású magyar dalai zongorai előadásban. Jórészt általánosan ismert és éppen azért nagy közkeveltségnek örvendő, fulbemaszó magyar nótáival nagy sikert ért el.

A MANSZ szekszárdi csoportja 1936. évi március 12-én délután rendezte ötödik kulturáldélutánját a vármegyeháza nagyertermében.

A kulturáldélután Bánki Mária szavaltával kezdődött. Vitéz dr. Gereöffy Géza „Extra Magnam Hungariam non est vita” című mély-séges, hazafias versét szavalta, majd Mécs László „A kirándulás elmaradt” bájos és mely hazafias érzéssel átszótt és végül Reményik

A LETON VÍZ

**egyetlen
perc alatt
a világ leg-
egyszerűbb módján
eltünteti
a karokróll és lábak-
ról a felesleges
szőrőszálakat**

Elegendő, ha a szőrtelenítendő testrészt egy csekély vattával megdedvesítjük, melyet LETON vízzel átitatunk. Egy perc múlva látjuk, hogy a szálak összezsugorodnak és a következő pillanatban a szőrtöket egyszerűen letöröljük. Utána közönséges hidegvizes lemosás és a szőrtelenített testrészt márványszimásgában tündököl. A villámgyors hatás ellenére a LETON víz teljesen ártalmatlan. LETON-folyadék szőrtelenítő ezírószerint a legmodernebb szőrtelenítő szer.

Egy kisdós üveg LETON szőrtelenítő-víz P 270. Főraktár: Hunnia gyógyszerár, Erzsébet-körút 56. sz.

Sándor „Szív” című, magyar érzéssel telített versét.

A bájós előadónó nagyon ügyesen választotta meg a költeményeket, melyek igen beillők voltak egy hazafias tendenciájú kultúrdélután keretében. Előadása tiszta esengő volt és mélyen átérezte mindazt, amit a költők a hallgatóságának mondani kívántak. Minden vers után hatalmas taps jutalmazta a verseket művészettel tölcseoló előadónót.

Alig ült el a taps, egy kis hangszert helyeztek el az előadói asztalra. Mindenki kérdőleg tekintett a ritkán látott hangszerre. Volt valami a levegőben, ami az érdeklődést és kíváncsiságot jelezte. Amikor Schmidt Ferenc, bajai zenetanár széthúzta a koncertharmónikát és azon Verdi: Troubadour-nyitánya, valamint saját szerzeményű harmónika-koncertje és Magyar táncának hangjai búgtak fel, mindenkinek arcáról csodálat és elragadtatás volt leolvasható. Hatalmas tapsorkán jutalmazta Schmidt Ferenc harmónikajátékának minden egyes számát.

Dr. Bánsághy György országgyűlési képviselő betegsége miatt nem utazhatván le Szekszárdra, helyette dr. Vertesi György, a Magyar Jövő Szövetség helyi szervezetének vezetője ismertette a Magyar Jövő elköltítéseit. Nagy sikert ért el mélytartalmú, komoly előadásával.

A komoly téma után Csarnóv Zsuzsanna Falu Tamás kedves kis verseit: Este, Mécses, Csipke, Fehér ház, Peremutató, Szénaillat címűeket szavalta el bájós közvetlenséggel. Egy-egy érzelme hullám csendült ki ezekből a kis apróságokból, és hogy ezeket mélyen átérezte az előadónó, mutatta a minden egyes vers után felhangzó, élénk tetszésnyilvánítás.

Ismét Schmidt Ferenc zenetanár lépett az emelvényre. Verdi—Wéber—Wagner-operaegyvelegek és saját szerzeményű Impromptu és Magyar est bűbájós hangjai csendültek ki a koncertharmónikából, művészi előadásban. Szűnni nem akaró taps tombolt sokáig, úgyhogy több ráadásal meg kellett toldania műsorát.

Midőn kultúrdélutánjainkról szóló jelentésünket fentiekben összefoglaljuk, hálás köszönetet kell mondanunk ezen a helyen a Szekszárdon megjelenő Tolnamegyei Újságnak azért a lelkes támogatásért, mellyel kultúrdélutánjainkat propagálta s azokért a gyönyörű méltatásokért, melyeket ezekről időnként megjelentetett s amelyek egyúttal bő forrásanyagot szolgáltatnak jelentésünk összeállítására is. De hálás köszönetünket fejezzük ki a vármegyénk alispánjának, dr. Perczel Bélának is, azért a kegyes jóindulatáért, mellyel törekvéseinket mindenkor a legnagyobb szeretettel támogatta s a vármegyeháza nagytermét mindig teljesen díjmentesen rendelkezésünkre bocsátotta.

A MANSz szekszárdi csoportjának háziipari osztálya állandóan üzemben tartja gyorsvetelő szövőszékeit, melyeken most kizárólag bodorvászón előállításával foglalkoznak. A bodor-

vászón országszerte, sőt még a külföldön is, igen keresett árucikk lett. A hazai iskolák, textilárkereskedők, ipartelepek, egyletek, magánosok állandó megrendelésekkel látják el háziipari osztályunkat s ezért nyújthatunk állandó foglalkoztatást betanított és jól begyakorolt hadiárva és szegénysorsú asszonyainknak. Kísérletezés alatt áll a különböző női és férfiruházatra alkalmas, tiszta gyapjűszövet előállítása is. A kísérletek sikere esetén több szövőszék foglalkozik majd gyapjűszövet előállításával.

Miután köztudomású, hogy Csoportunk a helybeli, de rendkívüli esetben másvidéki tehetőseges, de szegény magyar tanulóifjakat nemcsak erkölcsi, de anyagi támogatásban is részesíti, állandóan érkeznek be hozzáink egély iránti kérvények. Csoportunk elnöksége minden egyes kérvényt alaposan átvizsgálhat abból a célból, hogy valóban érdemes-e a kérvényező a támogatásra? Az érdemesség megállapítása után utaljuk ki a kérelmezők számára a pénzbeli segélyt, vagy támogatjuk erkölcsileg, kedvezmények megszerzésében, az elhelyezkedés stb. nehéz kérdéseiben.

Anyagi segélyben részesült összesen 7 egély, összesen 150 P értékben; erkölcsi támogatást nyert 3 egély.

Ez a segélyezés ugyan csepp víz a nincstelenség nagy tengerében, de végtelen nagy segítség azoknak, akik erre szorulnak.

Azzal a reménnyel zárjuk jelentésünket, hogy jövőben fokozottabb lelkesedéssel, nagyobb akarással, szebb eredményekkel haladhatunk Szövetségünk kitűzött, hazafias céljai felé!

Szekszárd, 1936. évi június hó.

Sárossy Károlyné
MANSz-elnök.

Dr. Semmelweis Ignác emlékezete.

A Magyar Orvosnők Nemzeti Egyesülete július hó 1-én dr. Semmelweis Ignác születésének 118-ik évfordulóján kegyeletes ünnepség keretében áldozott a nagy magyar orvosprofesszor emlékének. Csatlakozott a MONE ünnepségéhez a MANSz is, mikor az Erzsébetvári Semmelweis-szoborra elvitte a Szövetség kegyeletének s hálájának palmaágát. A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének képviselőjében Hámbek Róza meleg szavakkal méltatta a világhírű, az anyák megmentőjének érdemeit. Madarász Erzsébet dr., a MONE elnöke hosszabb beszéd kíséretében tette le a magyar orvosnők koszorúját. Koszorút helyezett még az emlékműre a Stefánia Szövetség, valamint két bájós kis gyermek hozta el a gyermekek virágait, megköszönni a nagy magyar orvosnak annyi ezer magyar anya életének megmentését.

Mi ujság a film világában?

A jövő szezon, amint jelentéseinkből kiviláglik, alighanem komoly mérkőzés lesz Európa és Amerika különböző filmgyárjai között, legalább a jónál is jobbnak hirdetett filmdarabok erre vallanak. Bizony, a film barátainak körében izgatató kérdés, mit is várhat a világ a filmműhelyekből kikerült hangosan beszélő és éneklő kedveltjeinek árnyékpeitől, vajon a kis és nagy sztárok milyen történet keretében fognak a szívükre és képzelőtehetségükre hatni, mivel fogják a szemünket és fulunket gyönyörködtetni? Am ez a kérdés még jobban érdekli a legridegebb üzleti alapon álló gyárakat, mert egyáltalán nem közömbös nekik, hogy a világpiac hányszorososan fogja visszafizetni a híres mozicssillag sokszor elképzeltetetlenül nagy gázsiját. Nos, a hírek szerint valószínűleg jól fog járni a mozibaratok tömege, de talán még jobban a sok filmgyár.

A világ mozikedvelő közönségének egyik legkedvesebb csillaga Greta Garbo. Ugylátszik, ez a kivételes képességű színésznő, nem nagyon szereti a nyilvánosság előtt kitergetni magánéletének egyedül rátartozó eseményeit. Erre hamarosan ráfogták, hogy Garbo érthetetlen, titokzatos szfinksz és ezzel kapcsolatban szelnek eresztették a minden repülőgépnél gyorsabban szárnyaló pletykamadarak legióját. Hogy Garbo így, úgy, amúgy, meg emígy... Pedig ez a tehetséges asszony egyszerűen csak józslésú ember, aki nem a pletykarovatokban, hanem a filmvászonon kívánja megmutatni a tehetségét. Greta Garbót valószínűleg a *Kameliás hölgy* filmváltozatában fogjuk viszontlátni, színjátéskapesszének minden hatásos eszközével.

Shakespeare remeke, a *Romeo és Julia* is filmre kerül. Leslie Howard lesz Romeo, Norma Shearer Julia. Ha ebbe is annyi pénz és tehetőség, meg munkát ölnek, mint például a *Szentiváni éji álom*-ba, akkor nagy sikere lesz.

Nagy Kató, a magyar filmszínész, *Gigli*-vel fog együtt szerepelni az *Ave Mária* című filmen. Charles Laughton-t mint Rembrandtot fogjuk viszontlátni. Grace Moore, a nálunk élt valóságában megbukott operánékesnő a *King step out* című filmben Erzsébet királyné alakját viszi a vászonra. Claudette Colbert és Ronald Colman együtt szerepelnek a *Halálbrigád*-ban. A kedves, fiatal olimpiai bajnoknő, Sonja Hennie szintén filmstár lett. A *Különkiadás* című filmben lép fel és be fogja mutatni, mit tud ezen a néjgél nem kevésbé sikos talajon. Rökk Marika *A koldusdiák* főszerepét kapta. Milöcker bájos operettjében ismét tündökölni fog a német földre szakadt fiatal lány.

Nagy emberek életét megfilmesíteni hálás feladat. Akár százszázalékban sikerül az ilyen film, akár nem, ismeretterjesztés céljára határozottan rendkívül alkalmas. Nem is szabad kiaknáztat-

lanul hagyni. A franciák már elkészítették *Pasteur*-nek, az emberiség egyik legnagyobb jötevőjének történetét. A vesztétség ellen való szürmnek felfedezője filmhős mivoltában is joggal számíthat a legnagyobb érdeklődésre. Madame Curie-nek, a rádium nagynevű feltalálójának élettörténete és hősi munkája Irene Dunn alakításában fog előtűnni leperegni. Film készül Nobel Alfréd-ról is, akinek az volt a tragédiája, hogy rendíthetetlen kébekarát létere dinamitgyáros volt és az ő dinamitjával vívták 1870—71-ben a német-francia háborút.

James Hilton egyik legérdekesebb regénye, a *Knight without armour. A fegyvertelen lovag*, szintén filmre kerül. Ez a regény a legérdekesebb, azonban a legszomorúbb olvasmányok sorába tartozik. Angol ember a hőse, akit a sorsa a cári Oroszországba vett. Itt úgy fordul, hogy orosz néven mint orosz alattvalót Szibériába száműzik, majd belekerül a bolsevizmus forgatagába. Egy orosz grófnőt segít a szökésben, akivel rövid ideig fájdalmas szerelmi regényét éli. Később kikerül az orosz pokolból, azonban boldog ember sohasem válik belőle. A regény a végtelenségig legyszerűsített stílusban mondja el a sok nyomorúságot, szenvedést, amelyen a hőse átesik. Eppen ezért hat jobban, mint a legvirágosabb modorban vázolt történetek. James Hilton csendes elbeszélőhangja fokozottabban mértékben érezteti az angol hős nehez emberi tragédiáját. A téma egyenesen filmre kívánkózik, azonban félt, hogy túlságosan meg fogják változtani az eredeti szöveget. Pedig ez sokszor megéli a legjobb történetet is.

Ki ne ismerné a *Little Lord Fountleroy* című kedves művet? Azt hiszem, mindnyájan olvastuk és szerettük *A kis lord*-ot regény korában is és a színpadon is. Franciáországban már adták megfilmített változatát. Hihetőleg hozzánk is elkerül.

Nálunk a *Hunniában* és a *Magyar Filmroda* műtermében ugyancsak lázas munka folyik. Eggerth Márta, Jan Kiepara felesége, a kedves *Lehár*-operett, a *Pacsirta* felvételein vett részt. Bolváry elkészítette a *Mädchen Pensionat* című filmjét. Következik az *Evforduló*, a *Tanulj meg szeretni* című darab, majd sor kerül az *Aranyemberre* és a *Kossuth*-filmre is.

Csathó Kálmán vidám elbeszélése, a *Pókháló*, már javában készül, a filmváltozat teljesen megőrzi az eredeti munka sok mulatságos, derűs, megértően kifigurázó hangulatát. Hunyadi Sándor vigjátékát, a *Három sárkányt*-t is megfilmesítik. Ezenkívül még több más darabja is közzé lesz. Nem akarunk sokat gáneszkodni, azért azzal a jámbor óhajjal fejezzük be beszámolókat, hogy bár jobban lenne az új szezonban a magyar filmek minősége és megütné az európai és amerikai jó mozidarabok színvonalát.

Dr. Cavallier Józsefné.

OLVASÓK PÓSTÁJA.

Okleveles fiatal középiskola tanárnő pótl., magán- és különbózei vizsgálata előkészít nyaralás és némi szünetpénz ellenében, esetleg úrihölgy mellé kíséronőnek is elmenne. Jakab Anna, Szeged, Tömörkény István-u. 8. Özv. dr. Kuzmann Józsefné leveleivel.

Fiatala házaspár lakásért takarítást vállalt, — mosást is. Villába házmesternek is elmenne. Cím: Nagy Sándor, Csánk, Heves m. Agai-zölő.

A kecskeméti m. kir. Elméletés-tani Szaktanfolyamra való felvételek. A M. Kir. Gazdasági Szaktanítónőképző-intézet és háztartási gazdasági szaktanacsadó állomásnál nők részére a folyó évben október hó 1-ével a felvételek megkezdődnek. Az elméleti üzemek (kórházak, szanatóriumok, panziók, üdülők, népkonyhák stb.) és nagyobb magánháztartások szakszerű, gazdaságos, üzletszerű és konyhatéchnikai szempontból tökéletes szervezésére képestő tanfolyamra felvétel iránt érdeklődők forduljanak a M. Kir. Gazdasági Szaktanítónőképző-intézet és háztartási, gazdasági szaktanacsadó állomás igazgatóságához, Kecskemét.

A MI KONYHÁNK.

Rovatvezető: M. R.

Kalarábelevés csirkeprolékkal, vagdalt sültűs kellevelel, málnakrém.

Leves.

Egy-két csirkeprolékot kevés zöldséprezselymes zsírban párolunk, vele együtt nagyon gyöngye finom metélre vágott karalábét is. Ha szükséges, egy-egy kevés vizet adunk hozzá, majd jól megpuztul a hús és a kalarábé. Akkor két kanálnal lisztet meghintjük, mikor azazal is pároltuk, egy és fél liter vizet feleresztjük, megsózzuk és negyedórán főzzük. Találáskor egy deci tejszínt egy tojássárgájával elhabarunk, esetleg egy kokacsukrot is adunk hozzá és a levest ráöntjük.

Darált sültűs kellevelel.

15—20 szép kellevelet leforrázunk. Egy kilogramm borjú-vagy sertéshúst ledarálunk, ha borjúhúsból készítjük, egy kanál zsírt gyúrunk közé és három tejbeáztatott zsemlyét, 2 egész tojást és egy kevés vagdalt zöldséprezselmet,

mindezt jól összevegytjük, megsózzuk és erősen kidolgozzuk, mint a kenyérszót. Akkor a zsírral kikent pecsenyesütőbe 2—3 levelet teszünk a leforrázott kelből és a húsnak egy harmadát ráteszünk, elsimítjuk, tejfelt öntünk rá és kellel újra betakarjuk, aztán a húsnak felét a tetejére tesszük, tejfőzzük és kellevelel ismét beborítjuk. Most a megmaradt húst tesszük rá, tejfellet meglocsoljuk s a kellevelet úgy, hogy legalább négy sorral legyen rajta, rárakjuk s a sütésben egy és fél óráig lassú tűznel sütjük. Tálalásnál leszdedjük a tetejétől a felső száraz, barna leveleket, szeletekre vágjuk a sültet, tálra rakjuk, a levezhez egy kis mustárt és pár deci tejfelt adunk és egy kávékanál lisztet és összeforraljuk, aztán a húsrá ráöntjük vagy ecetszében melléadjuk, makaronival, vagy rizsszel körítjük.

Gyümölcs-parfé.

Egy liter jéghehűtőt tejszínt teljesen kemény habba vertünk, egy negyedkiló málnát vagy hamozott és darabokká vágott sárgabarackot negyedkiló cukorral összekeverünk és a hab közé vegyítjük. Egy szagatlan, legjobb fajta olajjal kikent parfé-formába tesszük, vígyázva, hogy alul a kis sróf jól el legyen zárva. Akkor befedjük a formát, a tetejével szorosan és a nyílást főzővajjal körül betapasztjuk, fél vodor, apróra tört sós jégre állítjuk, aztán a vödört jéggel telerakjuk. Tálalás előtt legalább 6—8 órával előbb kell jégbe állítani a parfét.

Mikor tálnál akarjuk, kivesszük a formát a jégből, a sötét gondosan letöröljük, a tálra ráborítjuk, a sróftot alul kisorsfoljuk s ha nem akar kiválni, egy forró vízbe mártott, de jól kifiaesart ruhát borítunk a formára, de csak egy pillanatra, mert könnyen olvad. Ostyával tálaljuk.

„DUCE”
a fiktív műbőr-fényező és tisztítózer
Kapható minden jobb
szaküzletben
Gyártás: V. NÁDOR-U. 17. — TEL.: 11-03-76

A BEFŐZÉS.

Meggy-befőtt.

Közi: Röttig Odóne.*

Szép, érett, de nem túlérett meggyet vesszünk. Megmoszuk és a száraitól megtisztítva szitára rakjuk, hogy minden víz lecsöpögjön róla. (A szárból egy darabkát rajta lehet hagyni, ezáltal a befőtt kissé kesernyés, pikáns ízt kap, viszont a cukor így nehezebben szívódik a gyümölcsbe.) Uvegekbe rakjuk és az előre megfőzött és kihűlt szirupot (1 liter vízhez 80 deka cukor) ráöntjük. Altalában sötét gyümölcsre mindig langyos szirupot öntünk, míg a világos gyümölcsre egészen forrórt. A szirup lepje el a gyümölcsöt egészen, de az üvegeben mindig maradjon legalább kétujjnyi üres tér. Kevés szilicelt tehetünk hozzá, de ez fölösleges, ha nagyon tisztán és gondosan készítjük a befőttet. Az abszolút tisztaság, az ép, egészséges gyümölcs, elegendő cukor és megfelelő gőzölés megóvjaa a befőttet a romlásától. Az üvegeket lekötozzük, hogy semmi külső levegő ne férjen hozzá és 20 percig gőzöljük. Ha van gőzölőedényünk, a hőmérő által nagyszérien szabályozhatjuk, de ha csak fazékban, ruhák között történik a gőzölés, nagyon vigyázzunk, nehogy lobogva forrjon a víz. Másnapig letakarva hagyjuk s aztán az üvegeket szárazra törölve szűlő helyre tesszük.

* A receptek beküldője egy gazdasági iskola befőző-és konzerváló-tanfolyamát végezte és a receptek kipróbált, elsősorán készítmények leírása.

Az új nagy Vánca-könyv

450 képpel, 465 recepttel, 256 oldal!
Aranymosású fűlvaszon (keménykötésben)
ára csak 50 fillér

Kapható minden fűszeresnél. Ha még nem kapná, úgy 60 fillér postabélyeg beküldésé ellenében azonnal bérmentve megküldi a

VÁNCA-GYÁR BUDAPEST, 10. SZ. POSTA

Finom meggy-dzsem.

A jó érett, hűs meggyet megtisztítjuk, kimagvazzuk és $\frac{3}{4}$ részét egy csak gyümölcsfőzésre használt, teljesen ép edényben főlteszük főzni. Egy kg meggyre 80 deka cukrot számítunk. Teltet szirupot készítünk olyan módon, hogy a cukrot csak annyi vízben áztatjuk, ami átvedesíti és felolvastja. A sűrűre főtt meggyre forrón ráöntjük az így szálág főtt szirupot és ezzel együtt még 5-6 percig főzzük. Mikor az egész masszaja jó sűrű, közökavarjuk az $\frac{1}{4}$ rész nyers és a mosás után szárazra törülgetett meggyet. Egy-két percig hagyjuk még a tűzön, csak míg az egészét közökavertük, hogy jól elvegyüljön, aztán forrón üvegekbe rakjuk, lekötözzük és ruhával letakarjuk. Otthagyva óráig így hagyjuk, aztán száraz és jó szellős helyre állítjuk.

Meggy-dzsem más módon.

A kimagvazott meggyet egy harmadrész fekete cseresznyével vegyítve főlteszük főni és félóraig főzzük. Minden kiló gyümölcsre 70-80 deka cukrot számítva — befőzéshez legjobb a süvegek — apróra törjük, hogy gyorsan olvadjon s a cukorral együtt még 15 percig főzzük. Ha elengedő sűrű, félrehúzzuk és langyosan üvegekbe rakjuk. Másnapig szellős helyen nyitva tartjuk, de nagyon vigyázva — tüllel letakarhatjuk —, hogy a szaga vagy nedvesség ne érjen hozzá. Másnap a felülete megkecsenyásodik, akkor lekötözzük és mindig szellős, száraz helyre rakjuk.

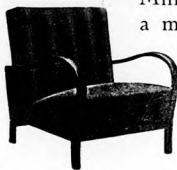
Rétsmeggy eltevése.

Apró, úgynevezett cigánymeggyet veszünk, kimagvazzuk, aztán üvegekbe rakjuk. Jól megtömjük az üvegeket, de fönt ennél is hagyunk pár ujjnyi űrt. Minden üvegre egy jó kőshengnyi szalicilt teszünk (itt elkerülhetetlen, mert cukrot, ami magában is megóvja a gyümölcsöt, nem használunk), lekötözzük s nagyon pontosan 30 percig gőzöljük. Csak másnap szedjük ki a gőzölő-edényből. Telen porokorral lehintve csemegének is fogyaszthatjuk, teljesen friss gyümölcsöze van.

Rumos vagy boros meggy.

A megtisztított meggyet 4-5 literes üvegekbe rakjuk. Előzetesen süvegcukrot törünk minden kilóra 65-80 dekát számítva. Egy sor meggy, egy sor cukor. Mikor az üveg megtelt, minden literre 1 deci rumot öntünk. A porokor közök kevés szalicilt is vegyíthetünk (1-2 kőshengnyit). Másnapig hagyjuk s ha a lé nem lepnc el a gyümölcsöt, még rummal pótolhatjuk. Ha nagyon leves a gyümölcs és túlsók leve van, akkor még gyümölcscel pótoljuk. 10-14 napig tartjuk

Minden lakásban nélkülözhetetlen a modern **Schöberl** fotelágy...

Nappal fotel

Ejeli ággy

célszerű, tartós, kényelmes és olcsó!

SCHÖBERL RÓBERT udvari szállító, IV, Haris-köz 4

nyitva, aztán egészen könnyedén lekötözzük közönséges papírral vagy vászonruhával. Ugyanígy készíttjük a boros meggyet, csak rum helyett erős, tiszta vörösbort öntünk a gyümölcsre és egy deci helyett $1\frac{1}{2}$ deci.

Égyes gyümölcs.

A fenti módon rakjuk el. 8-10 literes, bőszerű üveget veszünk. 1 kg gyümölcsre 80 deka cukor. Kezdjük a földieperrel. $\frac{1}{2}$ kg elég. Kevés cukor, kevés rum. Utána már néhány nap múlva is jöhet a cseresznye, meggy, málna, de minden gyümölcs után friss cukor, friss rum s mindig legalább néhány nap, de legjobb egy heti időt hagyni. Barack, sárga és őszibarack, rindli, aztán ahogy az ősz gyümölcsök érnek. Csak a dinnyét mellőzzük, mert az nagyon kényves. A sokféle gyümölcslével vegyülve a rum finomabb, mint a legkülönbözősebb likőr, a gyümölcse pedig, bár szépségével nem dicsekedhetik, de nagyszerű kompót peccsenye mellé. Ezt borral nem készíthetjük.

TARTÓS

MEZ Kézimunka fonalak

SEBÉSZETI ÉS PLASZTIKAI SEBÉSZETI GYÓGYINTÉZET

BUDAPEST VII. THÖKÖLY-UT 86 SZÁM TELEFON : 96-2-63.

Nagy plasztikai sebészet: rekonstrukciók, munkaképesség helyreállítása, csont-, szájsebészet, daganatok stb. Kis plasztikák: kozmetikai és bőrgyógyászati műtétek, test-, arciormlások, műtétek utáni korrekciók, mimikajavítás.

Kívánatra felvilágosítás és prospektus.

Magyar-Angol-Német

tannyelvű elemi iskola-és internátusba beiratkozás— Magyar-Angol középfokú iskolába előjegyzés — Nyaralás a Balatonnál, a Mátrában — Zene, sport, mozgásművészet — Hízőkúra — Angol anyanyelvű gyermekek iskolákban tandíjmentesk

VII, Damjanich-u. 40

Telefonszám: 41-6-81

Dr. Hencz diáknyaraltatása

Budva-Rákón (700 m.) gróf Keglevich uradalomban

fiúk, lányok és felnőttek részére. Orvosi, tanári felügyelet. Bőséges ellátás az uradalom terményeiből. Szaít tehenészet. **Hotelmás fenyegek**, erdei sétányok. **Tennis. Strand. Folyóvíz.** Kirándulások Aggtelekre stb. — Legelősből árak. Napszínház-utca 29. Telefonsám: 458-96

Budai kertés házban,

orvos családjában, kivéve a villamosmegállónál kocsi- és főiskolás diáklányok otthon találnak. Némét társalgás. Kívántra zongora-, német, francia nyelv tanítás a házban. Tel.: 1-540-71. Erdeklődni lehet „Iskolás otthon” sejtje alatt a kiadóhivatalban.

HEGEDŰ

VIOLA. CESELLÓ és az összes alkateszt mellelt beszeresné kérjen díjtalan árjegyzéket. *Részlet/izoláció is szállított.* Jantás, csere, véto, becsles. **TÓTH** (Komáromy és Tóth) művészhegedű-építő Budapest IV., Kosuth Lajos-utca 8. Jozsef főtereg udvari és Zeneművészeti Főiskola szállította. Választott bronzági szakértő, 26 éves egy *Hegedű* speciális *hegedűkészítőtől* vásároljon.

MAGYAR GYÁRTMÁNY

Együnk

Dreher

csokoládét!

Jégszekrények jégre és villanyra

Figyelem!

Cégünk ajándonságu!

Különleges szigetelésű, külső és belső színes zománccal, pala- és üvegburkolatú háztartási jégszekrény

Hennefeld

jégszekrény részr. társ.

Budapest VI. Ó-utca 6. szám

Telefon: 11-4-29, 15-6-46

Nemesség kikutatását és igazol-
tását, címerek megfestését (kéz-
munka alá **Heraldika** iroda:
19) vállalja IV, Gr. Károlyi-u. 14. T.: 84-3-99, 81-1-99.

**Szép leányok!
Szép asszonyok!
Szép menyasszonyok!**
virágállandékot

Pásztory

magy. kir. udvari szállítónál rendeljenek.
BUDAPEST VIII, RÁKÓCI-UT 9.
Telefon: 30-4-83.

Irógépjavítás,

karbantartás, írógép-
szalag miatt forduljon
bizalommal az 1904
óta működő

Kovács Aladár

írógép vállalatához

Bp. VII, Kertész-u. 23.

Telefon: 42-8-61.

Az 5. sz. keresztjérvényünk díjai:

I. díj: 5 ÜVEG
„DREHER
SZENT ERZSÉBET
TÁPSÓR”

II. és III. díj: 1-1 DOBOZ

Dreher-Mauls

CSOKOLÁDÉ.

IV. díj: Három db művészi
levelezőlapra jogosító utalvány

BRUNHUBER BÉLA
udvari és kamarai fényképész
(Budapest VII, Baross-utca
61. szám.) mű t e r m é b e.

V. díj: Egy szépirodalmi könyv
K. M. EGYETEMI NYOMDANAL

VI. díj: 5 tubus hg Esterházy-féle

YESTOR
MARHAHUS
ERŐKIVONAT

1 tubus
4-6 tubusnyi leves,
főzelék stb. feljavítására elegendő!

VII. díj:
EGY U TALVÁNY 5 PENGŐ
ÉRTEKŰ SZŰCSMUNKÁHOZ
ÖZV. NŐSZÁL GYÖRGYNÉ
szűcsmester műhelyében
Budapest, VIII., Szűcs-
utca 9. sz., II. em. 12.

VIII. díj:
1 drb Szent László fertőtlenítő
szappan
1 drb Szent László champon
1 drb Super-Lanol

**Kolozsvári (Heinrich J.)
Gyógyszappangyár**
Budapest X, Hőlg-yutca 3. szám.
Telefon: 49-1-78.

IX. díj: Egy utalvány arckezelésre
nemes MÁRKUS EMILNÉ

»EVORA«
KOZMETIKAI MŰTERMÉBEN
Budapest IV, Veres Pálné-u. 4
Apponyi-tér mellett.
Telefon: 83-6-03.

3 darab művészi levelezőlap
FORCHÉ ROMÁNA fényképésznél
Budapest VIII, Mária Terézia-tér 1
Egy utalvány egy cserép virágra
Dr Domy Rezsőné virágüzletéből
Népszínház-u.-nál Telek-i-tér 275-ös üzlet

Rejtjérvényváltatkat minden hónap 15-én meg-
jelenő számbanban közöljük.

REJTVÉNYEK

Vízszintes sorok:

- Attila legkisebb fia.
- Híres szobrász (1858–1903).
- Nemzetiség, mely Léltől ered.
- Uranos és Gaia fia.
- Fia, arabul.
- Fiume utolsó kormányzóhelyetese.
- Angliában nagyon elterjedt sőr.
- Alföld.
- Uralkodó címe.
- Úrmértek rövidítése.
- ...váralja. Község Turóc megyében.
- Rág.
- Erőszakkal lop.
- Mózes negyedik könyve.
- Bánat.
- Ur, fejedelem, törökül.
- Forma.
- Ital.
- Felkiáltó szövekszó.
- Nagyjelentőségű hágo Vorarlbergben, alatta 10-2 km hosszú alagút.
- Indogermán népeslád nyugati ága.
- Ésöben jó szolgálatot tesz.
- Mutatószó.
- Sáros megyében vasúti elágazás
- Eperjes és Oderberg felé.
- Azonos magánhangzók.
- Szám.
- Nem illő, németül.
- Vádol.
- Azonos mássalhangzók.
- Bizonyos agyántalmakban megbetegedett birkára mondják.
- Folyamodó.
- Fizetés, németül.

Függőleges sorok:

- A szerelem és anyaság istenője az egyiptomiaknál.
- Kedvelt drágakő.
- Jangce melletti kínai kikötőváros.
- Csizmadiaszerszám.
- K. D.
- Nem enged.
- Fa.
- Római ezüstpéNZ, pénzegység.
- Rag.
- Egy, latinul.
- A lira egyhuszada.
- Jobbágy, akinek egyenlőad térberi teleknel kevesebb földje volt.
- Község Nyitra m.-ben, közelében volt egyetlen petróleumkutunk.
- A frank egyhuszada.
- Fogoly.
- A mohamedán művészetben kifejlődött fonadékos síkképmény.
- Szomorú.
- Erőscsőrű afrikai gázlomadár.

- Van ilyen igé.
- Nápoly vidékéről hozzánk származott szőlőfajta.
- Napok óta nem evett.
- Nagyközség Veszprém megyében.
- Tisztítószér.
- Ezsau és Jákob anyja.
- Főúri rang rövidítése.
- Vese, németül.
- Asvány.
- Van ilyen szó.
- Kötőszó.
- Hónap rövidítése.
- Folyadék.

- Man.
- Sívár.
- Union.
- 48.
- Vészes.
- 49.
- Nyári.
- 50.
- Dán.
- 51.
- Kraszna.
- 52.
- Ing.

Függőleges sorok:

- Bronz.
- Rádium.
- Óboa.
- Kalgán.
- Tefresias.
- 6.
- Óra.
- 7.
- Votjákok.
- 8.
- Ap.
- 9.
- Darling.
- 10.
- Kötő.
- 13.
- Ural.
- 17.
- Szatócs.
- 19.
- Abesszinia.
- 21.
- Ero.
- 26.
- Ammóniák.
- 28.
- Olecsóság.
- 29.
- Balmung.
- 31.
- Óvás.
- 34.
- Leány.
- 36.
- Írás.
- 40.
- Kiván.
- 42.
- Erzsi.
- 45.
- Véna.
- 47.
- Orr.
- 50.
- DZ.

Betűrejtvény megjejtése: Kétszersült.

Az 6. sz. keresztrejtvényt helyesen jejtették meg és jutalomban részesülnek:

Bencsik Gézáné, Újpest. Utalvány szücs munkára. Ludvig Fanni, Salgótarján. Szépirodalmi mű. Gregersen Lujza, Budapest. 3 drb fényképre utalvány. Arz Gizella, Budapest. Utalvány arcképzésre. Röttig Aida, Budapest. 3 darab fényképre utalvány. Derlik Paula, Pécs. Yestor-erőkvonlat. Seidl Irma, Budapest. Öt üveg sör. Makó R., Budapest. Szent László-szappan. Halász Józsefné, Kisternye. Egy Dréher-csokoládé.

Betűrejtvény.

TR	I
j	ao
ó=e	

Az 6. sz. keresztrejtvény megjejtése:

Vízszintes sorok:

- Brókat
6. Óvadék.
11. Rába.
12. Európa.
14. Odol.
15. Írat.
16. R. S. T.
18. Niagara.
20. Jelző.
22. 22. Zú(g).
23. Abel.
24. Aria.
25. Manes.
27. A kontó.
30. Sió.
32. Göl.
33. Almasav.
35. Ki.
37. C. C.
38. Leó.
39. Zsák.
41. Ress.

7. SZ. KERESZTREJTVÉNY.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13					14						
15				16				17			
18		19				20		21		22	
23				24	25		26		27		
28			29			30		31			
32	33			34				35	36		
37			38				39	40			
41					42				43		
44			45		46				47		
48		49		50				51			52
53			54		55				56		
			57						58		

Dyuga barátomnak dr. Székelyhidyé Murschako
Rozsika művésznöknek ajánlja szeretői

Gitta.

NINCSEN ANNÁL...

Dr. NAGY ANTALNE Imrovóvá MAGCSKASSY GITTA verse

SERESS REZSŐ zenefő

EMEK

Lassú esáhdás

Nincsen on-nál ked-ve-sebb a vi-lá- gon. Mint a - ny - kor meg-á - lel a kí-á - ra - rom.
El - fe - le - j Tem, hely a szo - dam íd - tel - ten. For - ró nyár van I - de - lent a szí - ven - ben.

Zongora

Be - le - néz a két sze-nem-be ne-vel-ve, De jó-len-ne ha a sí-ífe-sze-vel-ne.
Ger - le - ma - dár sze-vel-het csak oly-na-gyon. Mint a ho-gyan-én sze-vel-tek an-nyá-lom.

Co. right 1936 by Francis Bard and Son Budapest.

B.F.F. 3280.

Felelős szerkesztő és felelős kiadó: AMBRÓZY MIGAZZI LAJOSNÉ GRÓFNÉ.

Kiadja: A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége. — Főmunkatárs: AMON VILMOSNÉ.